

MEF ÜNİVERSİTESİ

YENİ NESİL ÖĞRETMEN ÖZELLİKLERİ NASIL OLMALI?

Bitirme Projesi

Hatice Beyza Özgül

İSTANBUL, 2021

MEF ÜNİVERSİTESİ

YENİ NESİL ÖĞRETMEN ÖZELLİKLERİ NASIL OLMALI?

Bitirme Projesi

Hatice Beyza Özgül

Bitirme Projesi Danışmanı: Prof. Dr. Mustafa Özcan

İSTANBUL, 2021

MEF UNİVERSİTESİ

Projenin Adı: Yeni Nesil Öğretmen Özellikleri Nasıl Olmalı?
Öğrencinin İsmi ve Soyadı: Hatice Beyza Özgül

Hatice Beyza Özgül tarafından hazırlanan mezuniyet projesinin benim denetimim altında tamamlandığını beyan ederim. Yapılan bu projeyi “Mezuniyet Projesi” olarak kabul ediyorum.

25/01/2021
Bitirme Projesi Danışmanı
Prof. Dr. Mustafa Özcan

Akademik Dürüstlük Sözü

Bu bitirme projesi kapsamında kimseyle iş birliği yapmamaya, dış yardım aramamaya veya kabul etmemeye ve başkalarına yardım etmemeye söz veriyorum.

Basılı veya web’ deki tüm kaynakların açıkça belirtilmesi ve referans verilmesi gerektiğini biliyorum.

MEF Üniversitesi’nin ideallerine uygun olarak, bu çalışmanın benim olduğunu ve hazırlanmasında uygunsuz bir yardım almadığımı konusunda söz veriyorum.

Hatice Beyza Özgül

Tarih
25/01/2021

İmza

ÖZET

YENİ NESİL ÖĞRETMEN ÖZELLİKLERİ NASIL OLMALI?

Hatice Beyza Özgül

Proje Danışmanı: Prof. Dr. Mustafa Özcan

OCAK, 2021, 42 sayfa

Eğitim sisteminin yapı taşlarını oluşturan öğretmen, öğrenci ve teknoloji kullanımı geleceğin eğitimine yön vermektedir. Bu araştırma ile öğretmenlik mesleğinin, öğrenci profillerinin ve eğitimin teknolojik boyutlarının gelecekteki görünürliğini tespit etmek amaçlanmaktadır. Bu kriterler doğrultusunda dört açık uçlu soru, çeşitli branşlarda görev alan 51 öğretmene sorulmuş, görüşlerden 1 tanesinde branş belirtilmediği için geçersiz sayılmış ve nihayetinde 50 branş öğretmenin görüşü alınmıştır. Araştırmanın örneklemini oluşturan 50 kişi arasında sınıf öğretmeni (22), beden eğitimi (7), bilişim teknolojileri (4), Türkçe (3), matematik (2), fizik (2), İngilizce (2), görsel sanatlar (1), PDR (1), okul öncesi öğretmeni (2) branşları mevcuttur. Toplanan verilerin analiz edilmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; öğretmenlerin günümüzde, mesleki açıdan kendilerine yönelik tasvirlerinde, kendilerini yenilikçi, çalışkan, idealist, araştırmacı, çağdaş, empati kurabilen, hoşgörülü, sorgulayan, teknolojik, istekli, deneyimli, yönlendirici, eğlenceli, meraklı, iletişimi güçlü, sistematik ve yaratıcı olarak tanımlamıştır. Bunun yanında azınlıkta kalan bir grubun, kendini kısıtlanmış hissettiği ve belirsizlik içerisinde betimlediği görülmektedir. Gelecekte öğretmenlerin nasıl olması gerektiği ile ilgili olarak görüşlere bakıldığında ise; çoğunluğun teknolojiye hâkim, dijital kaynakları üretebilen, öğrencilere rehberlik eden, öğrenci ihtiyaçlarını gözlemleme ve öğretim programlarında yetkin, yenilikçi ve her alanda donanımlı öğretmenlerin var olacağını belirtmişlerdir. Bunun yanında yine gelecekteki öğretmenlerin akılcı, kültürlü, eğlenceli, istekli, yaratıcı ve sanal bir varoluşta yer alacağını ifade eden görüşler de yer almaktadır. Sayıları az olmakla birlikte gelecekteki öğretmenlerin vasıfsız, tembel, maddiyatçı, uyumsuz, çağın gerisinde kalmış ve cahil olacağını düşünenler de mevcuttur.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen profili, öğrenci profili, eğitim teknolojileri

EXECUTIVE SUMMARY

HOW SHOULD THE QUALITIES OF NEW GENERATION TEACHERS BE?

Hatice Beyza Özgül

Advisor: Prof. Dr. Mustafa Özcan

JANUARY, 2021, 42 pages

The use of teachers, students and technology, which are the building blocks of the education system, steers the education of the future. With this research, it is aimed to determine the future appearance of the teaching profession, student profiles and technological dimensions of education. In line with this aim, four open-ended questions were asked to 51 teachers working in various branches. One of the surveys was invalid because of teachers were not specified. As total, responses of 50 teachers were analyzed. Branches of teachers are as follows: Classroom teachers (22), physical education (7), information technologies (4), Turkish (3), mathematics (2), physics (2), English (2), visual arts (1), PDR (1) and pre-school teacher (2) among the 50 teachers that make up the sample of the study. Content analysis method was used to analyze the collected data. As a result of the research study it was found that most of the teachers define themselves as innovative, hardworking, idealistic, researcher, contemporary, empathetic, tolerant, questioning, technological, enthusiastic, experienced, directive, entertaining, curious, communicative, systematic and creative. In addition, it is observed that a small group of teachers feels restricted and describes themselves in uncertainty. When looking at the opinions about how the teachers should be in the future, they stated that in the future teachers should be competent, innovative and well-equipped in every field, be able to dominate technology, produce digital resources, guide students and observe student needs. In addition, there are also opinions stating that future teachers will take part in a rational, cultured, entertaining, enthusiastic, creative and virtual existence. Although their number is small, there are also opinions that think that future teachers will be unqualified, lazy, materialistic, incompatible, outdated and ignorant.

Key Words: Teacher profile, student profile, educational technology

İÇİNDEKİLER

Akademik Dürüstlük Sözü.....	i
ÖZET.....	ii
EXECUTIVE SUMMARY	iii
İÇİNDEKİLER	iv
ŞEKİL LİSTESİ.....	v
TABLO LİSTESİ.....	vi
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Literatür Taraması.....	3
1.2. Problem.....	5
1.3. Amaç	5
1.4. Çalışmanın Önemi.....	5
2. YÖNTEM	7
2.1. Araştırmanın Modeli	7
2.2. Evren	7
2.3. Örneklem	7
2.4. Veri Toplama Aracı.....	9
3. VERİLERİN TOPLANMASI ve ANALİZİ.....	10
3.1. Verilerin Analizi	10
4. ANALİZ ve BULGULAR.....	11
5. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER.....	35
KAYNAKÇA.....	40

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Mevcut Sistemde Öğretmen Nitelikleri (%)	12
Şekil 2: Gelecekteki Öğrenci Profilleri (%).....	22
Şekil 3: Yeni Nesil Öğretmen Özellikleri.....	28
Şekil 4: Yeni Nesil Öğretmen Özellikleri (%).....	29

GCCRIS

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Çalışma Grubunun Demografik Özelliklerine İlişkin Dağılımları	8
Tablo 2: Mevcut Sistemde Öğretmen Nitelikleri.....	11
Tablo 3: Gelecekteki Eğitim Teknolojileri Nitelikleri.....	15
Tablo 4: Gelecekteki Öğrenci Profili	21
Tablo 5: Yeni Nesil Öğretmen Özellikleri	27

1. GİRİŞ

Eğitim ve öğretim zaman içerisinde değişim gösteren, farklı bakış açılarıyla düşünmeyi zorunlu kılan, dinamik bir süreçtir. İnsanlık tarihi boyunca var olan eğitim, ilk insanın ve toplumun ihtiyaçlarına göre şekillenerek günümüze kadar devam etmiştir. Türk Eğitim Sistemi'nin tarihsel gelişimine bakıldığında bu şekillenmeyi görmek mümkündür. Selçuklular zamanında toplumun ihtiyacı olan doğru bir din eğitimi idi ve bu hususta ilk yüksek eğitim kurumu kabul edilen "Medreseler" açılmaya başlanmıştır (Kop, 2007). Osmanlı Devleti döneminde de medreseler önemli eğitim kurumları olarak faaliyetlerine devam etmiştir. Tanzimat döneminde değişen ihtiyaçlar doğrultusunda, bürokrat yetiştirmeyi amaçlayan çok sayıda farklı okul açılmıştır (Akyüz, 2019). Cumhuriyetin ilanı ile birlikte daha çağdaş bir eğitim anlayışını gerçekleştirmek için adımlar atılmış ve eğitim yeniden yapılandırılmıştır (Yılman, 2006). 1950'li yıllarda ülkemizin büyük çoğunluğu tarım ile uğraşmaktaydı ve kalifiye meslek grupları henüz istenilen çoklukta değildi. Yerel kalkınma ve bu açığı kapatmak adına Köy Enstitüleri açılmıştır. 1980'li yıllara gelindiğinde ise eğitimin kalitesini arttırmak adına farklı isimlerle değişim faaliyetleri hız kesmeden devam etmiştir.

Ülkemizdeki gelişmeler, siyasal ve toplumsal yapılaşmalarda değişimin hala devam ettiğini göstermektedir. Gelişen ve değişen dünyada, bir ülkenin kalkınması için gerekli olan nitelikleri kazandırmayı amaçlayan eğitim sistemi ve bu sistemin yapı taşları olan öğretmen, öğrenci ve eğitim teknolojileri de değişmek, gelişmek durumundadır. Her yenileşme hareketi, beraberinde yeni bilgileri ve yeni araştırmaları getirmiştir. Bu bilgi ve araştırmalar ülkemiz ihtiyaçlarıyla uyumlanarak eğitim sistemimizi kurumsallaştırmaktadır (Taş, 2007). Kurumsallaşma adına gerçekleşen yeniliklerin nasıl bir eğitimle verilebileceği, geleceğin eğitimini oluşturmak adına hangi amaçların benimseneceği, ülkemizdeki eğitimin nasıl evrensel platforma taşınacağına ilişkin sorular hala yanıtlarını beklemektedir. Değişim dinamik bir unsur olduğu için eğitimde dinamikleşmekte ve aynı sorular geçmişten günümüze tekrarlanmaktadır. Bunların yanında eğitimdeki eksikliklerin neler olduğu, bu eksikliklerin neden kaynaklandığı ve yine aynı eksikliklerin nasıl giderileceği de tartışılmakta olan sorulardır.

Eğitimdeki eksikliklerin belirlenmesinde Edgar Morin'in kaleme aldığı "Geleceğin Eğitimi İçin Gerekli Yedi Bilgi" kitabı referans gösterilebilir. Morin'e göre eğitim

sistemindeki en önemli eksiklik hazır bilgilerin yorumlanmasına fırsat tanınmadan öğrenene aktarılmasıdır. Ezberci eğitim olarak da adlandırılabilir bu kavram, öğreneni yanılgıya düşürebilmekte ve bilgiyle kuruntunun ayırt edilebilirliğini zorlaştırmaktadır. Bu sorunu çözenin temel yolu ise öğrenen kadar öğretenin de eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirilmesidir. Öğreten kendini bilirse öğrenen bireye de bunu öğretebilir ve kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu alan bireylerin yetişmesi için altyapı oluşturulmuş olur. Eğitimdeki ikinci önemli eksiklik ise alan bilgisi yani uzmanlaşmadır. Kişiler uzmanlaşmanın temeli olan bütünü görebilme becerisinin gelişmesine yönelik eğitilememektedirler. Bu eksikliğin giderilmesine yönelik atılacak adım parçayı anlatırken bu parçanın bütün ile ilişkisini de ele almaktan geçmektedir. Eğitimin geleceğini planlarken öğrenenlerin karmaşık varlıklar olduğu, bütün olarak değerlendirilmesi gerektiği, benzer ve farklılıklarının olduğu göz önünde bulundurulmalıdır (Şener ve Gündüzalp, 2018).

Eğitimdeki değişimlere, teknolojik gelişmelere, öğrenen ve öğretene profillerine bütüncül olarak bakıldığında geçmiş ve geleceğin iç içe geçtiği, bu iki olgu arasında hem nicel hem de nitel değişimlerin yer aldığı görülmektedir. Uzun soluklu, emek isteyen, dinamik bir süreç olan eğitim; artık bilginin aktarıldığı bir yapılaşmadan çok bilginin üretildiği, kullanıldığı ve geliştirilerek aktarıldığı bir oluşumdur. Yaşanan değişimlerin öğrenci profillerini de etkilediği aşikardır. Geçmişteki itaatkâr, sessiz ve uslu çocuk kavramı yerini kendi öğrenme sorumluluklarını alabilen, kendi ayakları üzerinde durabilecek yeterliliğe sahip, verdiği kararların sonuçlarını kabul eden, haklarının bilincinde olan öğrencilere bırakmıştır (Okyay, 2010).

Gelecekte var olması muhtemel olay ve durumlar, araç gereçler çeşitli bilir kişilerce hala tartışılmakta, kitaplara hatta filmlere de konu olmaktadır. Teknolojinin günümüzdeki yansımaları geleceğe dair eğitimciler için yol gösterici olmaktadır. Eğitimin temel amacı bir ülkenin ihtiyacı olan nitelikli insan gücünü yetiştirmek, millet ve yurttaşlık eğitimi vermektir. Bunun için eğitim sistemleri, yetiştirmek istediği insan modelini, sahip olduğu eğitim felsefesine ve ülkenin ihtiyacı olan insan gücü politikasına göre belirlemektedir. Eğitimin temel taşlarından olan öğretmenlerin gelecekte beklenenlerinin, öğretmen, öğrenci ve eğitim teknolojileri üzerinden yürütüldüğü bu araştırmada, günümüz ve gelecekteki olası öğretmen profilleri, olası öğrenci profilleri ve olası eğitim teknolojileri ile belirlenmesi amaçlanmaktadır.

1.1. Literatür Taraması

Öğretmen nitelikleri geçmişten günümüze sık sık bilimsel araştırmaların konusu olmaktadır. Günümüzde de konu güncelliğini korumaktadır. Eğitimin dinamik bir süreç olması değişimi ve gelişimi kaçınılmaz kılmaktadır. Dinamik olana ayak uydurmak, gelişmelerle birlikte gelişmek, gelecekte bu değişimin nerelere gidebileceğine ilişkin öngörülerde bulunmak adına, eğitimin ve dolayısıyla değişimin bir parçası olan eğitimcilerin değişimlerini de yakından takip etmek gerekmektedir. Öğretmenlerin sahip olması gereken niteliklerle ilgili olarak farklı bilim insanları farklı sınıflandırmalar yapmışlardır. Cruickshank, Bainer ve Metcalf (aktaran Gültekin, 2020) 1999’larda öğretmenlerin kişisel niteliklerini; istekli, sıcak ve esprili, güvenilir, başarı odaklı, teşvik edici ve destekleyici, sistemli, uyumlu/esnek ve bilgili olarak sıralamaktadırlar. Çelikten, Şanal ve Yenice (2005) ise öğretmenlerin kişisel özelliklerini; öğrencilere karşı açık görüşlü ve nesnel olma, öğrencilerin beklenti ve gereksinimlerini dikkate alma, eğitimle ilgili sorunları bilimsel yöntemlerle araştırabilme, eğitimde bireysel farklılıkları dikkate alma, yeniliklere ve gelişimlere açık olma, kendini sürekli yenileyebilme, toplumsal değişimleri anlayıp yorumlayabilme, eğitim teknolojisindeki gelişmeleri yakından izleme, araştırmacı bir yapıya sahip olma ve yüksek başarı beklentisi içinde olma şeklinde sınıflamaktadır. Sünbül (1996)’ e göre öğretmenin eğitim sürecinde üstlendiği roller ve birtakım sorumlulukları mevcuttur. Bu rol ve sorumluluklarını çeşitli şekillerde sınıflandırmak mümkün olsa da başlıcaları; öğrenmenin gerçekleşmesini sağlama, sınıfa hâkim bir yönetim, öğrenciye yakınlık kurabilme, kazanımları değerlendirebilme yeterliliğine sahip olma, güven verici olma, meslekte yetkin olma ve liderlik vasfını taşıma olarak sıralanabilir. Öğretim sürecini başarılı ya da başarısız kılma çoğunlukla öğretmenin rol modeli ve sorumluluk bilinciyle ilgilidir. Bir öğretmen öğrencilerine karşı sevecen, destekleyici ve yol gösterici olduğu sürece bu sınıf iklimine dolayısıyla da eğitimin kalitesine yansımaktadır. Bozkuş ve Marulcu (2016)’a göre öğrenci başarısını ölçen uluslararası sınav sonuçları, öğretmenlerin öğrencilere istenilen düzeyde etkin eğitim verememektedir. Bunun nedeni olarak öğretmenin ve okul müdürlerinin eğitim için gerekli olan niteliklere sahip olmamaları gösterilebilir. Türk Eğitim Sisteminin etkili ve gerekli niteliklere sahip öğretmenlere, eğitimcilere ihtiyacı vardır. Bu niteliklerin tespiti eğitimin geleceği ve ülkenin kalkınması adına önem arz etmektedir. Yetim ve Göktaş (2004)’ın gerçekleştirmiş oldukları öğretmenin mesleki ve kişisel niteliklerine

ilişkin araştırmanın içeriğinde, öğretmenliğin nitelik ve işlevi bakımından toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel yönlerden gelişmesindeki etkisinin oldukça büyük olduğu ifade edilmektedir. Öğretmenin, öğrencilerine ve çevresindekilere kazandırdığı kazanım ve değerlerin ülke kalkınmasına önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Gültekin (2020)'e göre küresel boyutlarda gözlenen ve hızla ilerleyen değişim süreçleri, ülkenin en küçük yapısından bütününe kapsayacak şekilde eğitimde, okulda ve öğretilimde değişimi mecbur kılmaktadır. Eğitimin en temel unsuru olan öğretmenlerin bu değişime ayak uydurması ve niteliklerini geliştirmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin değişimin içerisinde hangi nitelikleri kazanması, geliştirmesi gerektiği ile ilgili araştırmaların yapılması, verilerin irdelenmesi ve gerekli değerlendirmelerin yapılması gerekmektedir. Öğretmenin niteliğine ilişkin toplumsal değişimlerin iyi analiz edilmesi yarar sağlayacaktır. Toplumlar öncelikle ilkel toplumdan tarım toplumuna daha sonra ise tarım toplumundan sanayi toplumuna doğru evrilmiştir, günümüzde bu süreç sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş olarak kendini göstermektedir (Aktan ve Tunç, 1998). Bilgi toplumu olarak tanımlanan 21. Yüzyılda öne çıkan değerler; ışık hızında değişim, küresel rekabet, ışık hızında gelişme, yeni bilgi teknolojileri, insan kaynaklarının önemi, öğrenmeyi sağlayan organizasyonlar, bilgili insan ve bilgi tabanlı gelişmiş organizasyonlardır (Parlar, 2012).

Literatüre bakıldığında, öğretmenlerin nitelikleri farklı şekillerde belirtilse de birbiriyle örtüşen sonuçların alındığı görülmektedir. Bu nitelikler literatüre dayandırılarak aşağıdaki gibi özetlenebilir (Demirel, 2004; Erden, 2005; Eskicumalı, 2002);

Hoşgörülü, sabırlı ve anlayışlı olma: Öğretmen sabırlı ve anlayışlı olmalıdır. Öğrencilerin bireysel farklılıklarının olduğu unutulmamalı ve öğrencilere hoşgörü ile yaklaşılmalıdır. Bu nitelikteki öğretmenlerin öğrencileri öğrenmeye daha istekli olmasını sağlamaktadır. Sabırlı, anlayışlı ve hoşgörülü öğretmenler yine kendileri gibi sabırlı, anlayışlı ve hoşgörülü öğrenciler yetiştireceklerdir.

Açık düşünceli ve esnek olma: Değişimin kaçınılmaz olduğu bir süreçte toplumlar ve okul ortamları da değişmektedir. Açık düşünceli ve esnek yapılı bir öğretmen, karşılaştığı yeni durumlara daha çabuk uyum sağlayacaktır.

Sevecen ve esprili olma: Sevecen bir öğretmen öğrencileri için sıcak bir sınıf ortamına zemin hazırlamaktadır. Kendisini sıcak bir ortamda daha rahat hisseden öğrencilerin daha başarılı oldukları söylenebilir. Esprili, eğlenceli bir öğretmen öğrencilerinin motivasyonunu arttırabilir.

Başarıya odaklanma/Yüksek başarı beklentisi içinde olma: Öğrencilerinin başarılı olacağına inanan bir öğretmen öğrencilerin de başarı odaklı olmasına sağlayabilir. Desteklendiğinin ve cesaretlendirildiğinin farkında olan öğrenciler öğrenmeye daha istekli olabilirler.

Güdüleyici, cesaretlendirici ve destekleyici olma: Öğrencilerini motive eden, onları güdüleyen, cesaretlendiren ve destekleyen öğretmenler öğrencileri için bilgiye ulaşmayı kolaylaştıracaktır.

Öğretmenlerin belirtilen kişisel özelliklerinin yanında mesleki yeterlilikleri ile ilgili olarak da belli başlı niteliklere sahip olması beklenmektedir. Çünkü öğretmenlik mesleğinin temelinde toplumu şekillendirmek yatar ve bu kontrol altında tutulması gereken çok yönlü bir misyondur (Erden, 2005). Cruickshank, Bainer ve Metcalf (1995; aktaran Gültekin, 2020) öğretmenlerin sahip olması gereken mesleki niteliklerini; dikkat çekebilme, çeşitlilik, zaman yönetiminde yetkin olma, yönlendirici sorular sorabilme, açık olabilme, öğrencinin gelişimini gözlemleyebilme, geri bildirim verebilme, öğrenilenleri pekiştirme olarak sıralamaktadır.

1.2. Problem

Bu araştırmada “Yeni Nesil Öğretmen Özellikleri Nasıl Olmalı?” temel sorusunun yanında aşağıda yer alan alt sorulara da cevap aranacaktır:

- Mevcut eğitim sisteminde öğretmeni nasıl tanımlıyorsunuz?
- Gelecekte olması muhtemel eğitim teknolojileri nelerdir?
- Gelecekte olması muhtemel öğrenci profilleri nelerdir?

1.3. Amaç

Bu araştırmanın amacı, çağın yenilikleri ve değişen ihtiyaçlar doğrultusunda yeni nesil öğretmenin nasıl olması gerektiğine ilişkin görüşlerin belirlenmesi ve bu görüşlerden yola çıkarak gelecekteki eğitiminin nasıl olması gerektiğinin yorumlanmasıdır.

1.4. Çalışmanın Önemi

Bu araştırmayla birlikte Türkiye'nin çağa ayak uydurması için gerekli olan donanımların neler olduğu daha iyi anlaşılacak, bu donanımların kazandırılmasında önemli bir rol üstlenen öğretmenlik mesleğinin gerekleri evrensel değerlere ve yeniliklere göre yeniden yapılandırılabilir. İhtiyaç duyulan öğretmen özellikleri doğrultusunda eğitim

fakültelerinde verilen derslerin daha nitelikli olması için adım atılmasında yol gösterici olacaktır. Nitelikli öğretmen eğitiminde atılması gereken adımlara ışık tutacaktır.

GCCRIIS

2. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmada kullanılan desen, katılımcıların özellikleri, verilerin toplanması ve analizine yönelik bilgiler yer almaktadır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, nitel paradigma içerisinde değerlendirilen olgubilim “fenomenoloji” deseni ile şekillendirilmiştir. Olgubilim deseni, görebildiğimiz fakat ayrıntılı ve derinlemesine bir bilgiye sahip olmadığımız olgular üzerinde düşünmemizi sağlar. Olgubilim farkında olduğumuz ancak tam olarak anlam veremediğimiz olguları araştırmamıza yardımcı olur (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Olgubilim araştırmalarda olgunun oluşturulma boyutları belli aşamalarda gerçekleştirilir. Ersoy (2016), bu aşamaları aşağıdaki gibi sıralamıştır:

- Olguyu, deneyimi tanımlama,
- Tanımlardaki sabit temaları belirleme,
- Temalara ilişkin çarpıcı yansımalar oluşturma,
- Yansımaları temalarla betimleme.

Bu araştırmada betimleyici deseni kullanılmıştır. Bu desen kişilerin algı ve deneyimlerini ortaya çıkarmak amacıyla kullanılan bir desendir (Ersoy, 2016). Araştırmada çeşitli kademe ve branşlardaki eğitimcilerin öğretmenlik mesleği, öğretmen ve öğrenci profilleri ile eğitim teknolojilerinin geleceğine yönelik bakış açılarının ortaya konulması amaçlanmıştır ve buna en uygun olduğu düşünülen desen seçilmiştir.

2.2. Evren

Araştırmanın çalışma evreni, farklı kademe ve branşlardaki eğitimcileri kapsamaktadır.

2.3. Örneklem

Araştırmanın örneklemini, farklı kademe ve branşlarda görevli 50 gönüllü öğretmen oluşturmaktadır. Öğretmenlerin katılımı için sosyal platformlar kullanılmıştır (Whatsapp,

Instagram). Örnekleme oluşturan grubun demografik özelliklerine ilişkin dağılım Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Çalışma Grubunun Demografik Özelliklerine İlişkin Dağılımları

DEĞİŞKENLER	BRANŞ	KİŞİ SAYISI	%	DENEYİM YILI	KİŞİ SAYISI	%
1	Sınıf Öğretmenliği	22	44	0-10	27	54
2	Beden Eğitimi ve Spor	7	14			
3	Bilişim Teknolojileri	4	8			
4	Türkçe	3	6			
5	Matematik	2	4			
6	Fizik	2	4	11-20	19	38
7	İngilizce	2	4			
8	Görsel Sanatlar	1	2			
9	Sosyal Bilgiler	3	6			
10	PDR	1	2	21+	4	8
11	Okul Öncesi Öğretmenliği	2	4			
12	Drama	1	2			
TOPLAM	-	50	100	TOPLAM	50	100

2.4. Veri Toplama Aracı

Araştırma verilerinin toplanması Google Form Anket formuyla sağlanmıştır. Hazırlanan Google Form Anket formu, araştırmanın amacına uygun olarak ve alan yazın incelemesiyle geliştirilmiştir. Eğitimcilerin öğretmenlik mesleği, öğrenci ve öğretmen profili ile eğitim teknolojilerine yönelik geleceğe ilişkin bakış açılarını ortaya koymak için görüşlerini belirlemeye yönelik dört açık uçlu soru hazırlanmıştır. Kapsam ve görüş geçerliliği için uzman görüşü alınmış ve gerekli noktalarda değişiklikler yapılmıştır. Görüşleri alınmak üzere öğretmen adaylarına aşağıdaki sorular sorulmuştur:

1. Mevcut eğitim sistemi içerisinde öğretmen olarak kendinizi nasıl betimlersiniz?
2. Gelecekte var olması muhtemel eğitim teknolojileri kullanımına yönelik uygulamaları hayal ediniz ve hayallerinize ilişkin resmi betimleyiniz.
3. Gelecekte var olması muhtemel öğrenci profillerini hayal ediniz ve bu öğrencileri betimleyiniz.
4. Gelecekte var olması muhtemel öğretmen profillerini hayal ediniz ve bu öğretmenleri betimleyiniz.

Çalışma grubundaki eğitimcilere gerekli açıklamalar Google Form üzerinden yapılmıştır ve çeşitli sosyal platformlar (Whatsapp, Instagram) aracılığıyla katılımcıların formlara ulaşması sağlanarak formların doldurulması istenmiştir. Veriler Temmuz – Aralık 2020 tarihleri arasında toplanmıştır. Elde edilen cevaplar araştırma için temel veri seti kabul edilmiştir

3. VERİLERİN TOPLANMASI ve ANALİZİ

Öncelikle Google Form üzerinde dört açık uçlu soruyu kapsayan anket formu hazırlanmış ve çeşitli sosyal platformlar aracılığıyla anket linki, eğitimci gruplarında paylaşılmıştır. Verilen cevaplar doğrultusunda ortalama ve yüzdelik dilim alınarak analiz yapılmıştır ve analizler sonucunda bulgular yorumlanmıştır.

3.1. Verilerin Analizi

Çalışmada öğretmenlerin Google Form üzerindeki 51 cevap incelenmiş ve toplanan verilerin bir tanesi hangi branş olduğu belirtilmediğinden geçersiz sayılmıştır. Geriye kalan 50 formun hepsine bir sayı numarası kodlanmış (Ö:1, Ö:2, ...) ve word belgesine aktarılmıştır. Elektronik ortamda yer alan veriler tek tek okunarak tekrar eden ifadeler ve önemli noktalar tespit edilmeye çalışılmıştır. Worditout.com, wordart.com ve barc.wi.mit.edu siteleri ile tekrar eden sözcükler tespit edilerek öne çıkan kavramlara yönelik yorumlar yapılmıştır.

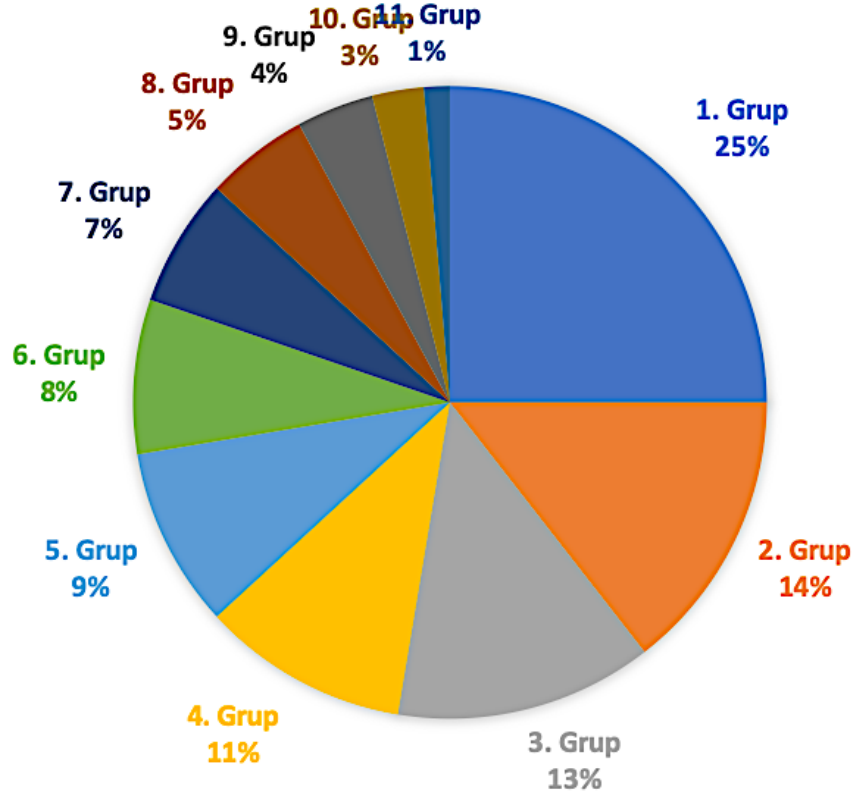
4. ANALİZ ve BULGULAR

Çeşitli branşlardaki öğretmenlerin “Mevcut eğitim sistemi içerisinde öğretmen olarak kendinizi nasıl betimlersiniz?” sorusuna ilişkin görüşler okunup kavramsallaştırıldığında 36 farklı niteliğin ortaya çıktığı görülmektedir. Bu nitelikler, barc.wi.mit.edu sitesi üzerinden analiz edilerek sonuçları Tablo 2’de belirtilmiştir.

Tablo 2: Mevcut Sistemde Öğretmen Nitelikleri

	NİTELİKLER	TEKRAR SAYISI	%
1	Yenilikçi	19	25
2	İdealist	11	14
3	Çağdaş	10	13
4	Araştıran/öğrenen	8	11
5	Gelişime açık	7	9
6	Çalışkan, yaratıcı	6	8
7	Eğlenceli, öğrenmeyi/öğrenciyi önemseyen	5	7
8	Sorgulayan, rehber, sevecen	4	5
9	Teknolojik, empatik	3	4
10	İletişimi güçlü, gayretli/azimli, sabırlı, akademik, sistem içinde bunalmış, dinamik, disiplinli, meraklı, pozitif, sorgulatan/düşündüren	2	3
11	Deneyimli, istekli, özgün, enerjik, eksikleri olan, sistemli, hareketli, paylaşımcı, arkadaşça yaklaşan, merhametli, belirsiz, sportif	1	1

Mevcut sistemde öğretmen niteliklerine ilişkin yüzdeler Şekil 1 üzerinde görülmektedir. Grafik oluşturulurken bulguların net gözlemlenebilmesi adına 1. sırada yer alan kavram/kavramlar “Grup 1”, 2. sırada yer alan kavram/kavramlar “Grup 2” vb. şekilde nitelendirilmiştir.

Şekil 1: Mevcut Sistemde Öğretmen Nitelikleri (%)

Mevcut eğitim sistemi içerisinde öğretmen olarak kendilerini nasıl betimlediklerine yönelik soruya çoğunluğun yenilikçi (19) cevabını verdiği görülmektedir. Ardından en çok kabul gören nitelikler sırasıyla idealist (11), çağdaş (10), araştıran/öğrenen (8), gelişime açık (7), çalışkan (6), yaratıcı (6), eğlenceli (5), öğrenmeyi ve öğrenciyi önemseyen (5), sorgulayan (4), öğrenciye yol gösteren/rehber (4), sevecen (4), teknolojik (3), öğrenci ile empati kurabilen (3), iletişimi güçlü (2), gayretli/azimli (2), sabırlı (2), akademik (2), sistem içinde bunalmış (2), dinamik (2), disiplinli (2), meraklı (2), pozitif (2), sorgulatan/düşündüren (2), sportif (1), deneyimli (1), istekli (1), özgün (2), enerjik (2), eksikleri olan (1), sistemli (1), hareketli (1), paylaşımcı (1), arkadaşça yaklaşan (1), merhametli (1), belirsiz (1) şeklindedir.

Öğretmenlerin mevcut eğitim sisteminde kendi öğretmenliklerine yönelik ifadeleri aşağıda yer almaktadır:

- Beden eğitimi dersi ve öğretmeni olarak, mevcut eğitim sistemi içerisinde gereken değerin verilmemesine rağmen, yetersiz spor araç gereçleri ve yetersiz oyun alanına

rağmen, öğrencilerine spor yaptıran, oyunlar oynatan, sınıflar arası turnuvalar düzenleyen, okullar arası turnuvalara katılan, onların mutluluğu, sağlığı ve sportif başarısı için çabalayan bir öğretmenim (Ö:1).

- Özel bir vakıf okulunda olmamdan dolayı sistemi daha farklı algılıyor olabilirim. Mevcut durumdan memnunum ama devletin sistemiyle ilgili yorumum yok (Ö:2).
- Yeniliklere açık, başarılı öğrenciler yetiştirmeye kendini adanmış bir öğretmen (Ö:3).
- Alan deneyimine sahip (Ö:4).
- İdealist (Ö:5).
- Çağın gereksinimlerini karşılayan, yeniliklere açık bir öğretmenim (Ö:6).
- Yenilikçi (Ö:7).
- Açık fikirli, iletişim kuran, araştıran, düşünen ve sorgulayan öğretmen olarak tanımlayabilirim (Ö:8).
- Sistem içerisindeki her öğretmenin bir nebze de olsa bilmesi gereken bilişim teknolojileri ile alakalı söz sahibi olan gereken bir öğretmenim. Bunun yanında eğitim camiası içerisinde herkesin gelişmesi gerektiğini düşünen bir sistem çarkıyım (Ö:9).
- Öğrenmeye açık, kendini geliştiren, gelişen ve değişen dünya ve buna bağlı eğitim dünyasına kendini adapte eden (Ö:10).
- Yeni nesil takipçisi (Ö:11).
- Gönüllü ömür boyu öğrenci; etrafımızdaki her şey hızla gelişip değişirken, tüm gelişmeleri bir öğrenci gibi ödev olarak görüp çalışmak gerek diye düşünüyorum (Ö:12).
- Öğrenmeye ve gelişmeye açık, çağın gereklerine ayak uydurmaya gayret eden bir öğretmen olduğumu düşünüyorum (Ö:13).
- Yaratıcı ve çalışkan (Ö:14).
- İstekli (Ö:15).
- Sabırlı, akademik (Ö:16).
- Eğlenceli (Ö:17).
- Elini taşın altına koyan, kalıpları kırmaya çalışan, sıradanlıktan kaçmaya ve özgün olmaya çalışan bir öğretmen olduğumu düşünüyorum. Çocukların yaratıcılıklarını köreltmek yerine beslemeye çalışıyorum (Ö:18).
- Eğitimle ilgili oluşturulmuş çok fazla kural ve o kuralların içine sıkışmış bir öğretmen olarak değerlendirmek yerinde olur (Ö:19).
- Dinamik (Ö:20).

- Gelişime ve yeni bilgilere açık, kendini sürekli yenileme ihtiyacı içinde olan (Ö:21).
- Çalışkan, öz disiplini yüksek, öğrenmeye ve öğretmeye açık bir öğretmen (Ö:22).
- Meraklı, enerjik ve çalışkan (Ö:23).
- Öğrencileriyle iletişimi iyi ancak eksikleri bulunan bir öğretmen (Ö:24).
- Çalışkan, meraklı (Ö:25).
- Aktif öğrenmeyi sağlayan, pozitif yaklaşım sergileyen (Ö:26).
- Yeniliklere açık, öğrenci merkezli düşünen sabırlı bir öğretmenim (Ö:27).
- Yaratıcı ve sorgulayan (Ö:28).
- Yenilikçi, teknolojiden sonuna kadar faydalanmaya çalışan bir öğretmenim (Ö:29).
- Yenilikçi olmaya çalışan, gelişime açık (Ö:30).
- Yeniliklere ayak uyduran, teknolojik gelişmeleri takip eden, çocukların mutluluğunu önemseyen, yeni nesil öğretmen (Ö:31).
- Üçlü sac ayağının bir parçasıyım (Ö:32).
- Öğrencilerim öğrenmesini sağlamak için elinden geleni yapıyorum. Öğrencilerin heveslerini kırmadan sadece öğretim için değil eğitim için de çalışıyorum (Ö:33).
- Öğrencilerin akademik başarısı için gerekli çabayı sarf ederken branşım adına bundan çok daha önemli gördüğüm yaşam becerileri ve 'iyi insan' kavramı üzerine öğrencilerin gelişmesi yönünde hareket etmeye çalışan ve buna yönelik tavırları benimseyen bir öğretmenim (Ö:34).
- Yol buldurucu (Ö:35).
- Veli ile empati kurabilen, çocukları yetişkinlerden çok seven onlar ile ilgili yapılan her türlü etkinlikten keyif alan, hiçbir eksiklik olmaması adına en iyi ne yapabileceğimi düşünen bir öğretmen olarak kendimi betimleyebilirim (Ö:36).
- Araştıran, sorgulayan, öğrencilere karşı olumlu tutum sergileyen ve yeniliklere açık bir öğretmen olduğumu düşünüyorum (Ö:37).
- Yeni öğretim yöntemlerini araştıran, alan bilgisi ve genel kültürünü geliştirmeye çalışan, bunun yanında öğretmenlik maaşlarının tüm memurlar arasında en düşük konuma gelmesiyle beraber, pasif gelirini şimdiden oluşturup zamanı geldiğinde mesleği bırakmak isteyen bir öğretmen (Ö:38).
- Hareketli, yenilikçi, paylaşımcı ve klasik sistemden ziyade öğrencileri sorgulatan düşündürülen ve farklı eğitim şekilleriyle yaratıcı çocuklar yetiştirmeyi hedefleyen bir öğretmen olarak betimleyebilirim (Ö:39).

- Toplumumuz tarafından gelen her türlü olumsuz davranış ve sözlere inat küçük yüreklere ışık olmaya çalışan rehberim (Ö:40).
- Öğrencilerle arkadaş (Ö:41).
- Öğrencileriyle empati kurabilen, öğretmede öğreten değil, öğrenmeyi öğreten bir öğretmen olduğumu düşünüyorum (Ö:42).
- Yeni sisteme ayak uydurabilmek için branşım ile ilgili yenilikleri takip eden, dinamik, tatlı sert ve her zaman öğrenmeye açık biri olarak betimleyebilirim (Ö:43).
- Ticari bir meta olarak görülen, onun fikri sorulmayan, onun adına kararlar alınan ve kendisinden yetkinlikleri dışındaki alanlarda da hakimiyeti beklenen kişidir (Ö:44).
- Gelişime açık, yenilikçi (Ö:45).
- Öğretmenlik mesleğine ilk başladığım gün işte tam da istediğim yerdeyim dedim ve 10. yılımda hala öğrenmeyi seven, yeni öğrenme yaklaşımlarına ayak uyduran, öğrencilerini 21.yy. becerilerine uygun olarak yetiştirmeye çalışan, mesleğine aşık bir öğretmenim (Ö:46).
- Kendimi ve dolayısıyla dersimi öğrencilerime sevdirmeye çalışan, öğrencilerimin fikirlerine saygı duyan ve onları önemseyen, aynı zamanda sınırları olan disiplinli bir öğretmenim (Ö:47).
- Yenilikçi ve yaratıcı (Ö:48).
- Yaratıcı, sevecen, tatlı sert, problem çözen ve merhametli (Ö:49).
- Empatik, çağdaş ve belirsiz (Ö:50).

Öğretmenlerin “Gelecekte var olması muhtemel eğitim teknoloji kullanımına yönelik uygulamaları hayal ediniz ve hayallerinize ilişkin resmi betimleyiniz.” sorusuna ilişkin görüşlerin kavramsal analizi Tablo 3’te görülmektedir. Tablodaki verilere, öğretmen görüşleri yorumlanarak kavramsallaştırıldıktan sonra barc.wi.mit.edu sitesi üzerinden ulaşılmıştır.

Tablo 3: Gelecekteki Eğitim Teknolojileri Nitelikleri

	EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ BETİMLEME	TEKRAR SAYISI
1	Teknolojik araçlarla donatılan, teknolojik uygulamaların kullanıldığı eğitim ortamları olacaktır.	31

2	Sanal sınıfların, simülasyon uygulamalarının, sanal öğretmenlerin olduğu bir eğitim ortamı olacaktır.	14
3	Eğitimin uzaktan sağlanacağı bir eğitim ortamı olacaktır.	10
4	Eğitimde eşitliğin sağlandığı ortamlar olacaktır/olması beklenmektedir.	6
5	Bireyselleştirilmiş programların olduğu, her öğrencinin bireysel olarak öğrendiği ve anında bireysel geri bildirim sağladığı eğitim ortamları olacaktır.	3
6	Öğretmenin rolünün değişeceği, mentorluğun ön planda olacağı bir sistem olacaktır.	2
7	Uzaktan eğitimle birlikte yüz yüze derslerinde olacağı hibrit bir sistem oluşacaktır.	2
8	Gelecek belirsiz olduğu için eğitim teknolojileri de belirsizdir.	1
9	Görsel sanatlar adına eğitim dijitalleşecek ve dijital artın yaygınlaşacağı bir sistem olacaktır.	1
10	Teknolojinin kullanılmasının yanında teknolojinin öğrenci tarafından da üretildiği bir eğitim ortamı olacaktır.	1
11	Teknolojik gelişmelere rağmen her anlamda yetersiz bir eğitim ortamı olacaktır.	1
12	Spor ile ilgili kaynakların yeterli olduğu, her türlü imkânın sağlandığı bir eğitim ortamı olacaktır.	1

Gelecekte var olması muhtemel eğitim teknolojilerinin kullanımına yönelik hayallerin sorgulandığı sorunun analizinde sıklıkla WEB 2.0 araçlarının hâkim olduğu/teknolojik uygulamaların kullanıldığı (31), sanal sınıfların/simülasyon eğitimin yaygın olduğu (14), eğitimin uzaktan sürdürüleceği (10), her öğrencinin imkânlar eşit şekilde sahip olduğu (6), bireyselleştirilmiş eğitim ortamlarının yaygınlaştırıldığı (3), öğretmenin rolünün değişeceği (2), hibrit sistemin uygulanacağı (2) bir yapılaşmanın hayal edildiği görülmektedir. Bunun yanında gelecekteki eğitim teknolojilerinin öngörülemeyeceğine/belirsiz (1), spor ile ilgili yeterli imkânın sağlanacağına/sağlanması gerektiğine (1), dijital artın ön plana çıkacağına (1), teknolojinin kullanılmasının yanında teknolojiyi üreten öğrencilerin var olacağına/olması gerektiğine (1) ve teknoloji

kullanımıyla her anlamda yetersizliğin yaygınlaşacağına (1) ilişkin niteliklerin üzerinde de durulduğu gözlemlenmektedir.

Öğretmenlerin gelecekteki eğitim teknolojilerine yönelik ifadeleri aşağıda yer almaktadır:

- Gelecekte, en önemlisi, her okulda bir spor salonu olmasını ve birçok spor branşına özgü malzemelerin yeterli miktarda bulunmasını; ayrıca her okulda yarı olimpik yüzme havuzu olmasını hayal ediyorum (Ö:1).
- Online eğitim şimdiden hayatımıza girdi ancak mevcut teknolojik seviyelerde halen yüz yüzenin çok gerisinde (Ö:2).
- Gelecekte ne olacağı belirsiz o yüzden bir hayal canlanmıyor (Ö:3).
- Eğitimde eşitlik ilkesinin bulunduğu (Ö:4).
- Robotik metotlar (Ö:5).
- Pandemi süreci ile teknolojinin eğitimin merkezine gelmesi, ileriki yıllarda da daha da önemli bir noktaya ulaşacağını göstermekte benim için. Kullanılacak teknolojik aletlerin daha küçük ve fonksiyonel olacağını düşünüyorum. Buna en güzel örnek belki de Google'ın giyilebilir gözlük teknolojisi ile öğrencinin derslerini bilgisayar telefon vb. başka materyale gerek kalmadan bir gözlük canından seyretmesi olabilir (Ö:6).
- Çok daha bireyselleştirilmiş bir ortam hayal ediyorum (Ö:7).
- Eğitim teknolojilerinin amaç ve araç olarak etkin kullanabildiği, kontrol edebildiği ve üretebildiği, dünya üzerinde benzer bilgi ve teknolojik donanımlara eşit bir şekilde ulaşılabilirdiği eğitim teknolojileri uygulamaları hayal ediyorum (Ö:8).
- Zaman ve mekândan bağımsız olmak üzere öğrencilerin ve öğretmenlerin hem eş zamanlı hem de eş zamansız bir şekilde derslerini işlediği bir ortam düşünebiliriz. Konferans eğitim sisteminin yanında artırılmış gerçeklik sanal sınıflar gibi uzaktan eğitim içeriklerinin daha da yaygınlaştığı bir sistem düşünebiliriz (Ö:9).
- Anında geri bildirim veren uygulamalar (Ö:10).
- Her yönüyle uzaktan eğitimi destekliyorum. Zaman ve yer sorununu çözdüğünü düşünüyorum. Sadece ilkokulun teknoloji olmadan halledilebileceği ve sadece sorumluluklar üzerine olması gerektiğini düşünüyorum. Diğer sınıflarda ise küresel terminolojiyi multi disiplinler ilişkileri comite çalışmalarının teknolojinin kullanılarak yapılmasından yanayım (Ö:11).

- Hayatın kendisi bir okulken biz dersleri sınıflarda yapmaya çalışıyoruz. Gelişen teknoloji ile sanal gerçeklik, üç boyutlu projeksiyon gibi uygulamalarla Amazon Ormanları'nı ya da Cern'ü sınıflarımız getirebilecek ve hatta etkileşimde bulunabileceğiz. Belki de sınıflarımızı buralara götürebiliriz (Ö:12).
- Alanımı düşündüğümde digiart ön plana çıkacaktır. Çocuklar iki veya üç boyutlu çalışmalarını yüzey üzerinde değil teknolojik aletler aracılığıyla değişik uygulamalarda yapmaya başlayacaklar (Ö:13).
- Şu anki uygulamalar bence yeterli fakat AR teknolojisiyle öğretmenler öğrencilerin evlerine misafir edilerek ders yapılabilir (Ö:14).
- Bilgisayarlı bir sınıf (Ö:15).
- Teknoloji araçlarının daha aktif kullanıldığı, uygulamalı dersler bölümlerinin, deney, etkinlik gibi yüz yüze yapılması öngörülen çalışmaların uzaktan yapılmasına yönelik araçların planlanacağını düşünüyorum (Ö:16).
- Zoom (Ö:17).
- Uzaktan eğitim sürecinde de gördüğümüz üzere teknoloji ne kadar işin içine girerse girsün yüz yüze yapılan eğitimin önüne geçebileceğini düşünmüyorum. İlk olarak sosyoekonomik şartlar arasında büyük uçurum var. Biri her şeye ulaşabilirken biri ne olduğundan habersiz. Nasıl bir gelişme olursa olsun bu dengesizliğin bozulacağını düşünmüyorum. Her yeni gelişme bu uçurumu biraz daha açacak. Gelecekteki tasvire gelecek olursak teknoloji sayesinde bilgi çok kolay ulaşılabilir bir noktada olacağı için öğretmenin rolü tamamen değişebilir. Bir şey öğreten değil de örneğin bir konu hakkında derinlemesine yürütülen bir projede mentorluk yapıyor olabilir (Ö:18).
- Yapay zeka ile 3 boyutlu görsellerle her an etkileşim içerisinde bulunan programlar ve uygulamalar olabilir (Ö:19).
- Eğitim materyallerinin büyük oranda teknolojik araçlarla bağdaşarak daha az kalem-kâğıt, daha çok yapılandırılmış sunu ve görsel vb. araçlar kullanılacağını düşünmekteyim (Ö:20).
- Hayalim olabildiğince donanımlı sınıflar. Raflarda bulunan her öğrenciye özgü tabletler, 3D gözlükler vb. Öğretmenin istediği an ulaşabildiği teknolojik imkânların sınıf ve okul ortamında bulunması (Ö:21).
- Gelecekte ellerini kullanmadan sözle, gözle çalışan teknolojik araçlar hayal ediyorum. Bunun da olabileceğine inanıyorum (Ö:22).

- İnternet ortamında öğrenme (Ö:23).
- Simülasyonlar kullanarak doğal çevre ile iç içe bir sınıf ortamı ve robotların yardımcı olduğu deneysel ortamlar (Ö:24).
- Uzaktan eğitim artırılmış gerçeklik ile sanal sınıf ortamları (Ö:25).
- Yakın zamanda sanal gerçeklik içeren eğitim ortamlarında buldum kendimi (Ö:26).
- Gelecekte eğitimin tamamen dijital platformlarda yürütüleceğini, öğretmenin pasifize olacağını, mesleğin formatının değişeceğini düşünüyorum (Ö:27).
- Sadece eğitimin belli aşamalarında teknolojinin kullanılması (Ö:28).
- Derse girdiğimde çocukların önünde kitaplar yerine tabletler var. İlkokulda bilişim dersi zorunlu. Biz de kodlama ve basit yazılımlar yapıyoruz. Örneğin matematikte kullanacağımız uygulamalı oyunlar tasarlıyoruz. Türkçede dijital kitaplar oluşturuyoruz (Ö:29).
- Öğrencilerde var olan öğrenme güçlüklerini otomatik saptayan bir sistem olabilir. Böylece kalabalık sınıflarda gözden kaçan öğrenci olmaz (Ö:30).
- Kalem kâğıdın asla olmadığı, simülasyon odalarında 12D gözlüklerle bütün her şeyin içinde olan bir sistem. Daha bireysel eğitim. Mine Craft tarzı sayıları kendisi kaldırıp yerine koyacak cevap verirken oyunun içinde ya da yönler konusunda sağa sola götürecek kendisini vb. (Ö:31).
- Sınıf ortamının en üst düzeyde materyallerle donatılıp öğretmenin ihtiyaç duyduğu materyalleri öğretmene sunduğu bir sınıf (Ö:32).
- Her öğrencinin kendine ait sadece derslerde kullanabileceği tabletler ve bu tabletlerde yüklü öğrenmeyi kolaylaştıran sıkıcı olmayan aynı zamanda araştırmalarını sağlayan uygulamalar (Ö:33).
- Hem eğitici hem de öğrenci için teknolojik yeterliliğe, hıza sahip olanların önde olacağı bir düzen oluşabilir. Bilgiye ve ilgi duyulan her şeye ulaşmak çok kolaylaşacağı gibi organın ilişkinin ve paylaşımın azalabileceği ve bunun da sosyal ve psikolojik etkilerinin ne şekilde olacağı ile ilgili endişe de duymak gerekir mi sorusuna cevap arayanlardanım. Fakat iyi yönetilebildiği ve tüm paydaşlara adil imkanlar sunulduğu takdirde çok modern, daha özgür ve nitelikli bir eğitim öğretim resmi ve öğretmen öğrenci profili gözümün önüne gelmekte (Ö:34).
- Akıllı masalar ve tahtalar, Akıllı sınıflar görebiliyorum (Ö:35).

- Gelecekte yine öğretmen öğrencisi ile yüz yüze olacak ama öğrenciler birçok bilgiye sanal ortamında gözlemleyerek ulaşacak diye hayal ediyorum. Hatta bilgisayar yerine çok daha hızlı erişim sağlayan araçlar tasarlanacak, robotlar ile birçok alanda çalışılabilecek diye düşünüyorum ama okul kavramı hep olacak (Ö:36).
- Uzaktan eğitim sürecinde birçok yeni teknolojik kullanım sağlanmaya başladı ve bu gelecekte çok daha farklı uygulamalar olacağını işaretçisi oluyor (Ö:37).
- Zoom ve Kahoot uygulamalarının özelliklerini bir arada bulunduran , bütün öğrencilerin değerlendirmelerinin dijital ortamda ayrı ayrı klasörlenebildiği, her öğrencinin bilgisayar oyunlarındaki gibi bir karakteri seçebildiği ve arkadaşlarıyla yine bir bilgisayar oyunundaki gibi teneffüs yapabildiği bir dijital sınıf, bunun yanında informal ortamda zamandan ve mekandan bağımsız tamamen öğrencinin hızına göre ilerleyebilen bir bireyselleştirilmiş, eğlenceli, bütün kazanımlarının gerçek hayatla bağlantı kurularak hazırlandığı müfredat hayal ediyorum (Ö:38).
- Akıllı sıralar olacaktır. Her sıra dokunmatik ekran şeklinde ve öğretmenin yansıtmasına anında dönüt verilebilecek düzeyde olacaktır (Ö:39).
- Var olan teknolojiyi kullanan değil ihtiyaçlarına göre yeniden teknoloji üretebilmeli var olan teknolojiyi kullanmak hüner olmamalı yeni teknolojiler üreten beyinler eller yetişmeli (Ö:40).
- Öğretimde bilgisayar temelli bir eğitim olacağını düşünüyorum. Eğitimcinin rolünün azaldığı bilgilerin bilgisayar üzerinden yazılı ve görsel olarak öğrencilere aktarıldığı bir gelecek olacağı düşüncesindeyim (Ö:41).
- Daha fazla laboratuvar sınıfları olan bir öğrenme... Her ders kendi sınıfında kendi ekipmanlarıyla (Ö:42).
- Şu anda bile akıllı tahtalar sayesinde her bilgi çocukların elinin altında. İleride bu daha da gelişecektir. Her öğrencinin elinde eğitim için tabletler olabilir. Ödevler tablettten yapıp internet üzerinden takip edilebilir. Eğer teknolojiyi olumlu kullanabilmeyi öğrenebilirsek çok faydalı olabileceğini düşünüyorum (Ö:43).
- Öğrenci ve öğretmenlerin ihtiyaçları doğrultusunda oluşturulmuş, erişimin ücretsiz olduğu bir online kütüphane (Ö:44).
- Farklı ortamlarda bulunan öğretmen öğrencinin gözlük alet vs. sayesinde aynı öğrenme ortamında buldukları bir ders (Ö:45).

- Teknoloji öğrencilerin her hayatında olmaya başlayacak ve Web 2 araçları olarak sınıflandırdığımız teknolojik öğretim araçlarını öğrenme yaklaşımlarının her alanında yer alacak. Ve buna yönelik olarak insan yerini alana birçok teknolojik ürün hayatımızda yer edinecek (Ö:46).
- Gelecekte teknoloji ile iç içe, öğretmenin rehberliğinde, sınavların merkezden ve dijital ortamda yapıldığı, çocukların ilgisini çeken uygulamalarla ders anlatıldığı bir ortam olacak (Ö:47).
- Sanal sınıfların olduğu, öğretmen rolünün tamamen rehberliğe dönüştüğü bir eğitim ortamı (Ö:48).
- Simülasyon aletinin içinde herkesle bağlantı kurup sınıfı gözlemlemek ve herkesin yaptığı etkinliği sanal gerçeklik gözlüğü ile izlemek (Ö:49).
- Evden online eğitim. Çocukların teknolojiye daha bağımlı hale gelmesi ve doğru kullanımının sağlanamaması yeterince kazanıma ulaşılamaması (Ö:50).

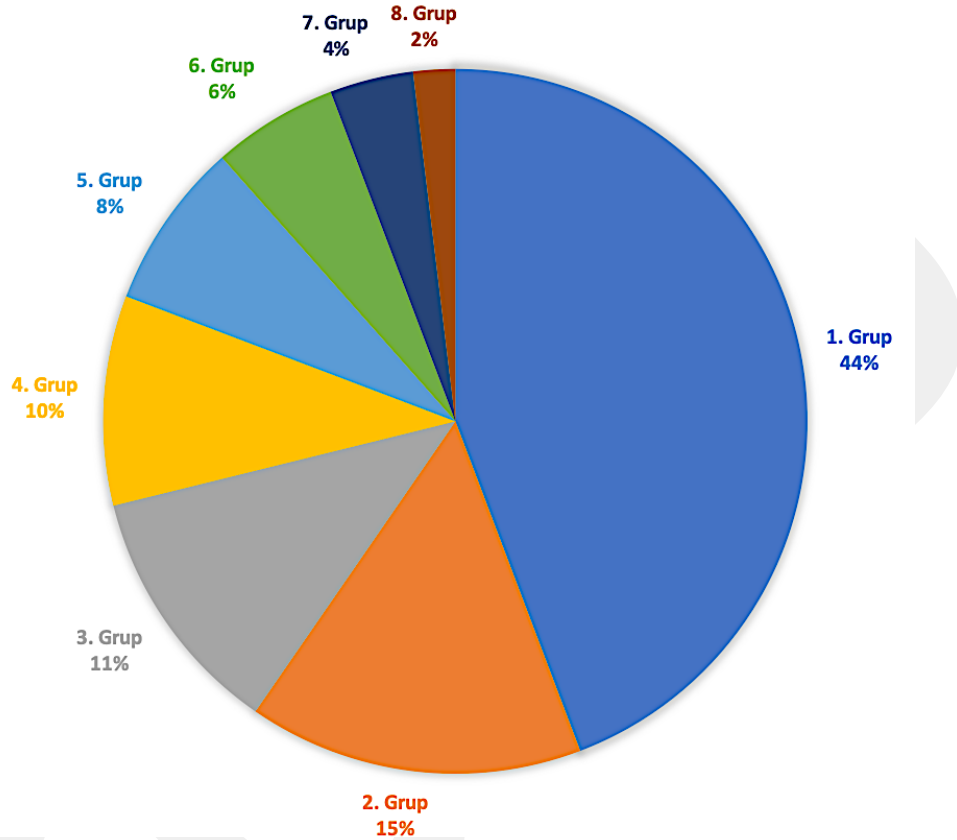
“Gelecekte var olması muhtemel öğrenci profillerini hayal ediniz ve bu öğrencileri betimleyiniz.” sorusuna ilişkin görüşler okunup kavramsallaştırılarak barc.wi.mit.edu sitesi üzerine işlenmiştir. Elde edilen bulgulara Tablo 4 üzerinde görülmektedir.

Tablo 4: Gelecekteki Öğrenci Profili

	NİTELİKLER	TEKRAR SAYISI	%
1	Teknolojik	23	44
2	Aktif, bilinçli, araştırmacı	8	15
3	Bireysel	6	11
4	Özgür, yetkin, sıkılgan	5	10
5	Yenilikçi, sorgulayıcı, asosyal	4	8
6	Başarısız, yetersiz, pasif, zeki, bencil	3	6
7	Cahil, tembel, çalışkan, hareketli, sorumluluk sahibi, üretken, özgün, iletişimi zayıf, özgüveni yüksek, sabırsız, bağımlı, tahammülsüz	2	4
8	Sağlıklı, yetenekli, umursamaz, girişken, sanal, haylaz, mantıklı, arayışta, duygusuz, özgüveni zayıf, okuyan, meraklı, mutlu, deneyimsiz, robotik, yalnız, avantajlı,	1	2

sosyal, dezavantajlı, şanslı, merhametsiz, anlık, hızlı, kolayca kaçan, ciddiyetsiz, yaratıcı, lider		
--	--	--

Elde edilen verilerin sınıflandırılarak yüzdeliklerinin gösterildiği, Şekil 2 (%) aşağıda verilmiştir.

Şekil 2: Gelecekteki Öğrenci Profilleri (%)

Gelecekte var olması muhtemel öğrenci profillerine yönelik görüşlere bakıldığında, öğrencilerin teknoloji ile iç içe olacakları (23) yönünde bir algının çoğunlukta olduğu görülmektedir. Tablo içerisindeki diğer verilere bakıldığında sırasıyla; aktif (8), bilinçli (8), araştırmacı (8), bireysel (6), özgür (5), yetkin (5), sıkılgan (5), yenilikçi (4), sorgulayıcı (4), asosyal (4), başarısız (3), yetersiz (3), pasif (3), zeki (3), bencil (3), cahil (2), tembel (2), çalışkan (2), hareketli (2), sorumluluk sahibi (2), üretken (2), özgün (2), iletişimi zayıf (2), özgüveni yüksek (2), sabırsız (2), bağımlı (2), tahammülsüz (2), sağlıklı (1), yetenekli (1), umursamaz (1), girişken (1), sanal (1), haylaz (1), mantıklı (1), arayışta (1), duygusuz (1), özgüveni zayıf (1), okuyan (1), meraklı (1), mutlu (1), deneyimsiz (1), robotik (1), yalnız

(1), avantajlı (1), sosyal (1), dezavantajlı (1), şanslı (1), merhametsiz (1), anlık (1), hızlı (1), kolayca kaçan (1), ciddiyetsiz (1), yaratıcı (1) ve lider (1) niteliklerinin de görüşler arasında yer aldığı anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin gelecekteki öğrenci profillerine yönelik ifadeleri aşağıda yer almaktadır:

- Beden eğitimi ve sporu yaşam tarzı haline getiren, akademik başarı ile sportif başarıyı beraber yürüten; fiziksel, bilişsel, sosyal ve psikolojik yönden sağlıklı öğrenciler olmasını hayal ediyorum (Ö:1).
- Öğretmenini kendi seçen, zorunlu ders programı az seçmeli çok (Ö:2).
- Umursamaz, başarısız, cahil bir öğrenci topluluğu (Ö:3).
- Öğrenci merkezli eğitim (Ö:4).
- Hazıra alışkın öğrenciler (Ö:5).
- Bilgiye her an, her saniye sahip olacağı teknolojik ürünlerle ulaşabilen, okul kavramının hayata yedirildiği ve öğrenmenin 24 saat içerisinde (uyku dahil) devam ettiği bir ortamı başarılı bir şekilde yöneten muhtemel öğrenci profilidir (Ö:6).
- Kendi öğrenme sürecini takip eden öğrenciler (Ö:7).
- Girişken, fırsatların farkında olan, karşılaştığı veri kümesi içinde gerçek bilgi ve bilgi kirliliği arasında ayrımı yapabilen, teknolojiye hâkim öğrenciler hayal ediyorum (Ö:8).
- Okula gitmeyip artık tamamen akıllı telefonlarının başında dersten derse giren, çevrimiçi olduğu her ortamda kendini göstermeye çalışan öğrencileri görüyorum. Bunun yanında telefonun ekranından ayrılarak bir uçtan ders dinlerken bir uçtan da oyun oynayan haylaz öğrencileri de görüyorum (Ö:9).
- Araştıran, öğrenmesinden sorumlu, teknoloji kullanımı konusunda yetkin (Ö:10).
- Din ve siyasetten uzak...kimlik inşasını iyi yapmış bir grup var iken kendini geliştiremeyenlerin de olacağını düşünmekteyim. İngilizceyi çok iyi bilen merak duygusu çok olan biraz bireysel çoğu zaman mantık arayan bireyler olacağını düşünüyorum. Pandemi donemi bir öğrenci grubunu ise tam tersi yapıp tamamen tarıma döndürebilir (Ö:11).

- Gelecekte teknolojinin kullanımıyla öğrencilerin kendi ilgi ve becerilerini daha kolay kavrayıp geliştirebileceklerini düşünüyorum. Eğitim sistemleri de toplumsal yaşantılar da bu doğrultuda değişmiş daha esnek bir yapıda olacaktır diye tahmin ediyorum.

Böyle bir bakış açısıyla öğrencileri değerlendirecek olursak; şu an zorunlu olarak verdiğimiz dersler yerine farklı türde bir okula gittiğinde görebileceği dersleri de görecek şekilde kendini çok yönden geliştiren öğrencilerden başka, meslekleri öğrenip tanımaya başladığı andan itibaren özellikle istediği mesleğin ihtiyaçlarını karşılayacak dersleri alma fırsatı verilen öğrencilerin sadece bu doğrultuda çalışıp başka alanlarda gelişiminin eksik kalabileceği öğrenciler de olacaktır (Ö:12).

- Eli ayağı bilgisayar olan, farklı düşünen öğrenciler olacak (Ö:13).
- Teknolojiyi üst seviyede kullanabilen, sorgulayan ve araştıran (Ö:14).
- Kendisi öğrenen, bu işin merkezinde (Ö:15).
- Sanırım hiçbir şey eskisi gibi olmayacak. Bir yandan geçmişe duyulan özlemle yeni sisteme uyum sağlayan öğrenciler akademik dersleri aynı düzeyde öğrenebilseler bile, toplulukta kendilerini ifade etme, yazılı olarak not tutma, soru çözme, kompozisyon gibi becerilerinin zayıflayacağını düşünüyorum (Ö:16).
- Üst seviye Technological (Ö:17).
- Gelecekteki öğrenciler bilgiye doymuş yeni arayışlar içinde olacaklar. Yüzeysel bilgiler onlara yetmeyecek, derinleşecek ve ilgi duydukları konularda uzmanlaşacaklar. Şimdikinden daha erken yaşlarda meslek edinimi olacak ve yeni meslekler doğacak (Ö:18).
- Bilişim açısından etkin şekilde yararlanabilme yeteneğine sahip, etkin, üretken, sorgulayarak araştıran ve bilim peşinde ilerleyen bir öğrenci profili olabilir (Ö:19).
- Teknolojiyi doğru kullanabilen, bilgiyi hazır olarak alan değil, deneyim yoluyla araştırarak bilgiye ulaşan, aktif öğrenen rolü sergileyen bir profil hayal ediyorum (Ö:20).
- Bu öğrenciler basit öğretim yöntemlerine doymuş olacaklar. Farklı, alternatif teknoloji ile bütünleştirilmiş eğitim programlarına ihtiyaçları olacak. Bu sebeple daha donanımlı sınıf ve öğretmenlere ihtiyacı olacağını düşünüyorum (Ö:21).

- Gelecekte var olması muhtemel öğrencilerin dünya vatandaşlığının bilincinde olan bireylerden oluşacağı ve dünyanın herhangi bir yerinde rahatça yaşayabilen duygusal yönü zayıf, bireysel iç güduları yüksek öğrenciler olacağını düşünüyorum (Ö:22).
- Sıkılgan, dikkat süresi zayıf, farklılık arayan (Ö:23).
- Teknoloji kullanımı üst düzeyde olan, kalem kâğıt gibi eğitim materyallerinden ziyade tabletler, akıllı telefonlar, akıllı saatler kullanan öğrenci profili (Ö:24).
- Tablet ve kameraya alışmış internet sorunu olmayan bir öğrenci topluluğu köylerde bile (Ö:25).
- Aktif sürece dahil olan öğrenci, hareketli ve sürekli sürecin içinde olan öğrenci bununla beraber içe dönük, özgüveni eksik pasif öğrenci, iletişimde zayıf öğrenci, dikkat konusunda zorluk çeken öğrenci (Ö:26).
- Hızlı düşünen, hızlı yol alan, özgüveni yüksek, teknolojiyi etkili bir şekilde kullanan ama sabırsız, sadece kendinin önde olması için çabalayan, empati yeteneği düşük bireyler (Ö:27).
- Web 2.0 araçlarının hepsini kullanabilen öğrenciler (Ö:28).
- Değer ve sorumluluklarını bilen, araştıran, okuyan, meraklı bir nesil olmasını diliyorum (Ö:29).
- Teknoloji bağımlısı, dolayısıyla algılama ve sağlıklı sosyal ilişkileri zayıf olacak (Ö:30).
- Sosyal ilişkileri zayıf, bireyselleşmiş ama zekâ oranı şimdiki nesle oranla kat be kat fazla çocuklar gelecek (Ö:31).
- Kendi ufkuna yürüyüp mutlu olan bireyler (Ö:32).
- Araştırmayı ve öğrenmeyi seven öğrenciler hayal ediyorum. Her zaman öğretmenin yap demesiyle yapmayan kendi öğrenmeleri için uğraşan öğrenciler (Ö:33).
- Kitabi bilgiyi sıkıcı ve işlevsellikten uzak bulan bir öğrenci modeli olacağını düşünüyorum. Önceliklerin farklılaştığı, sosyalliğin şekil değiştirdiği ve sanal platformların çok daha öne çıktığı ve ilişkilerin bu alana daha çok yönelerek öğrencilerin de bu alanlarda daha çok kendini gösterme ihtiyacı olacağı kanaatindeyim (Ö:34).
- Deneyimsiz, robotik öğrenciler (Ö:35).
- Gelecekte var olması muhtemel öğrenci tipi ne yazık ki tamamen bencil bir davranış biçimine sahip olacak. Her şey bireyselleşecek ve öğrenciler yalnızlaşacak.

Tamamen dijital bir çağda olunacağı için grup çalışması, ekip çalışması olmayacak (Ö:36).

- Gelecekteki öğrenciler belki öğretmenlerden bilgi almak için değil kendi ulaştığı bilgilere öğretmenin şekil vermesi ve yönlendirmesi için bir araya gelecek olabilirler. Öğrenciler daha çok teknolojik gelişmelerden faydalananı durumda olacaklar (Ö:37).
- Savunulan bazı klişe eğitim öngörülerinin aksine asosyal öğrencilerin avantajlı, sosyal öğrencilerin dezavantajlı olacağını düşünüyorum. Bireyselleşmiş bir müfredat ile daha şanslı olacaklarını, çok sabırsız olacaklarını, tahammülsüz, merhameti azalmış, aynı zamanda beyinlerini daha pasif kullanacaklarını düşünüyorum (Ö:38).
- Anlık yaşayan, daha kısa zamanda teknoloji sayesinde birçok işi hızlı bir şekilde tamamlayan, etkinlik ve organizasyonlardan çabuk sıkılan, aslına bakarsanız aynı kıyafeti her gün giymekten sıkılan sürekli yenilik arayan öğrenci profilleri oluşacaktır (Ö:39).
- Gelecekteki öğrencileri bilgi birikimi edinmeyi reddeden kendi ilgi ihtiyaç ve isteklerine göre araştıran sorgulayan bireyler olmasını ümit ediyorum (Ö:40).
- Zeki ancak asosyal, iletişim kurmayı beceremeyen öğrenciler olabilir (Ö:41).
- Bugünden çok da farklı değil aslında... gerçekten bilgili olmak için öğrenmek isteyen öğrenciler olması (Ö:42).
- Acaba soru sorarsam öğretmen bana kızar mı? Tahtaya kalktığımda yanlış bir şey yapar mıyım? diye korkmayan, anlamadığını söyleyebilen, bilmediği her şeyi öğretmenine rahatça sorabilen öğrenciler (Ö:43).
- Kendi ihtiyaçları doğrultusunda anlık olarak internet ve android tabanlı uygulamaları kendisi kolayca üretebilen öğrenci (Ö:44).
- Bireyselliğe önem veren, teknoloji kullanımında iyi öğrenciler (Ö:45).
- Öğrenciler yerine robotlar alacak desem çok mu uçuk olacak. İşte tam da bu noktada stem eğitiminin hayatımıza neden girdiğini açıklayarak bu soruyu daha doğru cevaplayabilirim. Teknolojinin bu kadar hızlı gelişmesi insan gücünü teknolojiye aktarılmasına bağlı olarak öğrencilerin bu doğrultuda 21. yy. becerileri edinmelerini sağlama bir zorunluluk haline gelmiştir. İleride ortaya çıkacak mesleklere uyum sağlayabilecek bireyler yetiştirebilmek için öğrenciler bilgisayarlarla iç içe yaşayacak, günümüz standart sınıflar yerine daha teknolojik sınıflar ve 3 boyutlu

cihazlar, yaratıcılıktan yoksun hazır şeylerle işlerini kolayca yapabilen öğrenciler bütün eğitim sistemin içinde yer alacak (Ö:46).

- İşin kolayına kaçmak için elinden geleni yapan, araştırmadan uzak, hap gibi bilgiler isteyen ve öğrenmeyi ciddiye almayan öğrenciler olacağını tahmin ediyorum (Ö:47).
- Daha çok araştıran, bilgiyi kendisi edinen ve teknolojiye hâkim bireyler (Ö:48).
- Sanal bir dünyada kendi oyununu yaratan, yazılım yapabilen, lider, problem çözümlerini kendi geliştirdiği programlama ile çözen (Ö:49).
- Empatiden yoksun, teknoloji bağımlısı, üretkenliği azalmış öğrenciler olması muhtemel (Ö:50).

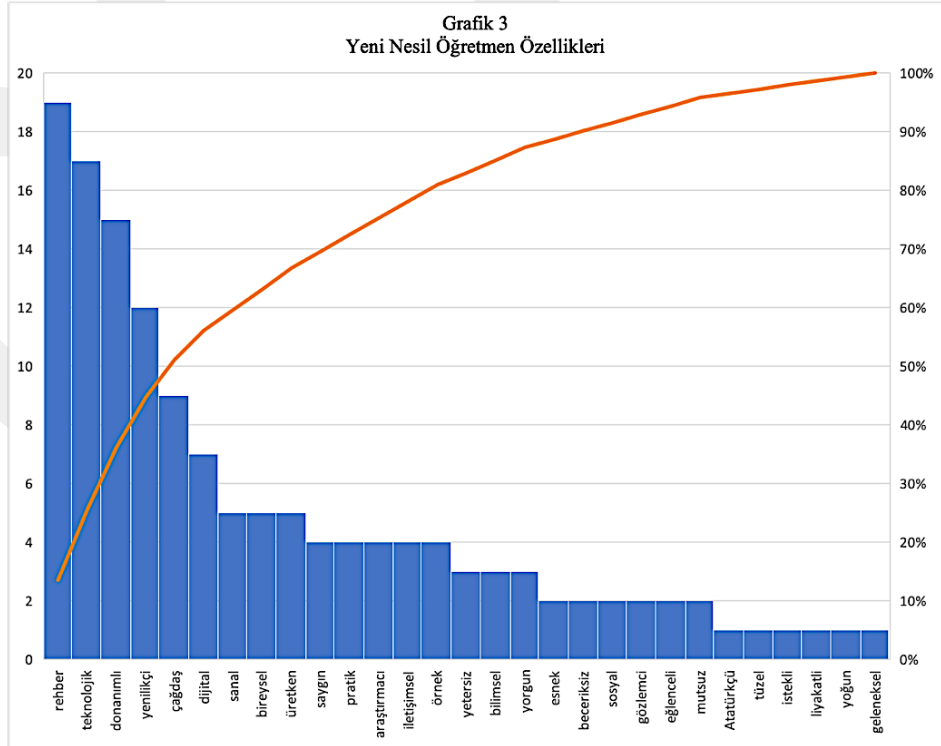
“Gelecekte var olması muhtemel öğretmen profillerini hayal ediniz ve bu öğretmenleri betimleyiniz.” sorusuna ilişkin görüşler kavramlaştırılarak barc.wi.mit.edu sitesi üzerinde analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 5 üzerinde gruplandırılmıştır.

Tablo 5: Yeni Nesil Öğretmen Özellikleri

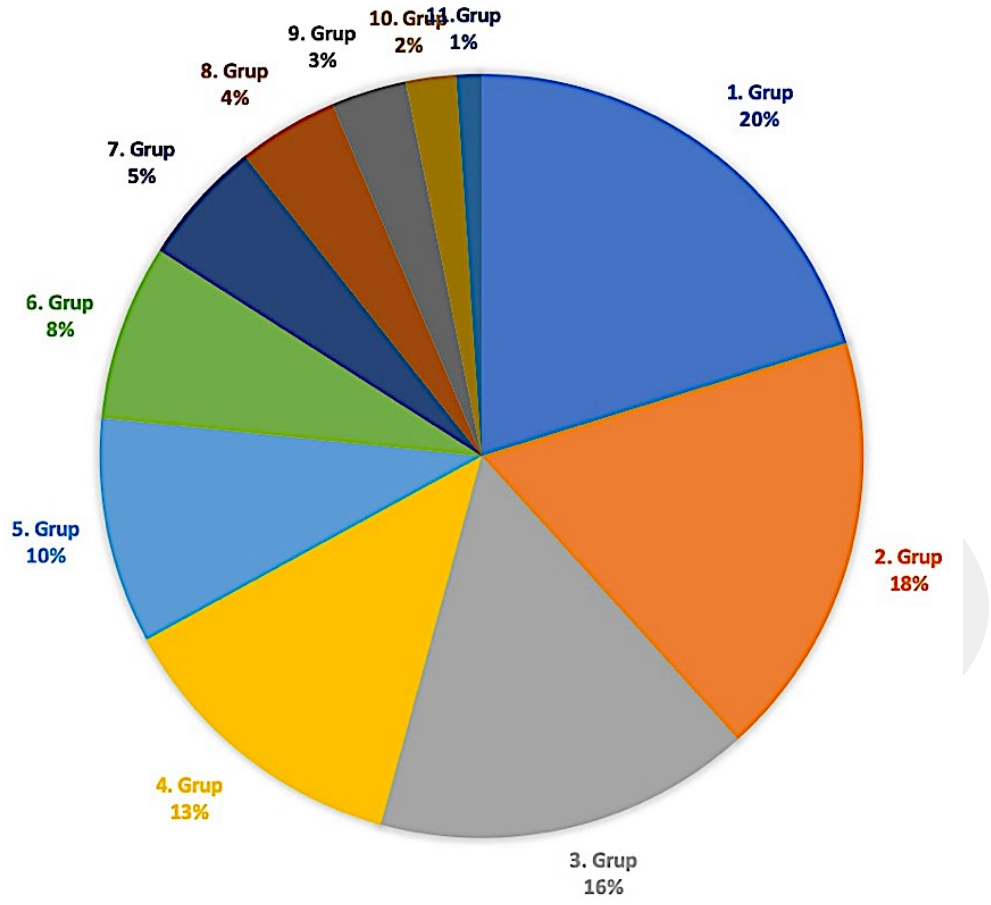
	NİTELİKLER	TEKRAR SAYISI	%
1	Rehber/Yol Gösteren	19	20
2	Teknolojiye Hâkim	17	18
3	Donanımlı/Yetkin	15	16
4	Yenilikçi/Gelişime Açık	12	13
5	Çağdaş/Çağa Ayak Uyduran	9	10
6	Dijital Kaynakları Kullanan	7	8
7	Sanal/Hologram Bireysel/Bağımsız Üretken	5	5
8	Saygın Pratik Araştırmacı İletişimi Güçlü Örnek	4	4
9	Yetersiz	3	3

	Bilimsel Yorgun		
10	Esnek Beceriksiz Sosyal Gözlemci Eğlenceli Mutsuz	2	2
11	Atatürkçü Tüzel İstekli Liyakatli Yoğun Geleneksel	1	1

Tablo 5’te belirtilen veriler kullanılarak yeni nesil öğretmen özelliklerine ilişkin Şekil 3 ve Şekil 4 (%) aşağıda verilmiştir.

Şekil 3: Yeni Nesil Öğretmen Özellikleri

Şekil 4: Yeni Nesil Öğretmen Özellikleri (%)

Yeni nesil öğretmen özelliklerinin nasıl olması gerektiğine ilişkin görüşlere bakıldığında en fazla tekrar eden niteliğin rehber/yol gösteren (19) olduğu görülmektedir. Verilere göre en çok tekrar eden diğer niteliklerin sırasıyla teknolojiye hakim (17), donanımlı/yetkin (15), yenilikçi/gelişime açık (12), çağdaş/çağa ayak uyduran (9), dijital kaynakları kullanan (7), sanal/hologram (5), bireysel/bağımsız (5), üretken (5), saygın (4), pratik (4), araştırmacı (4), iletişimi güçlü (4), her anlamda örnek olabilen (4), yetersiz (3), bilimsel süreçlere hakim (3), mesleki deformasyon nedeniyle yorgun (3), esnek çalışma şartlarına sahip/zaman ve yer kısıtlaması olmayan (2), çağa ayak uyduramadığı için beceriksiz (2), sosyal hayatını ön planda tutan (2), öğrenciyi gözlemleyen (2), öğrencinin seviyesine inebilen/eğlenceli (2), değişen öğrenci profilleri ve yenilikler nedeniyle mutsuz (2), Atatürk'ün ilkelerine bağlı (1), tüzel (1), istekli (1), liyakatli (1), yoğun iş temposuna sahip (1) ve geleneksel (1) olarak sıralandığı gözlemlenmektedir.

Öğretmenlerin gelecekteki öğretmen niteliklerine yönelik ifadeleri aşağıda yer almaktadır:

- Gelecekte, bütün öğretmenlerin, birçok yönden daha iyi eğitim almış, kendini geliştirmiş, kötü alışkanlıkları olmayan, öğrencilere her anlamda güzel örnek olan, çalışma şartları iyileştirilmiş, derslerde spor salonu ve spor araç gereçleri sıkıntısı yaşamadan, dersini verimli bir şekilde işleyebilmesini hayal ediyorum (Ö:1).
- Özel ders gibi kendi kendine çalışan öğretmenler, belli bir çerçeveye bağlı ama okula değil (Ö:2).
- Eğitimini tamamlayamamış, daha kendisi öğrenememiş, öğretme yeteneği sıfır olan insanlar (Ö:3).
- Atatürk ilkelerine bağlı (Ö:4).
- Dijital öğretmenler (Ö:5).
- Öğrenciler gibi öğretmenlerin de sahip oldukları teknolojik aletler ile öğretme görevini okulun dışından yaşadıkları sosyal hayata entegre edebilen yeni nesil öğretmendir. Gelecekte sayısal derslerin robotik öğretim ile olabilmesi muhtemeldir. Sözel dersler için her zaman öğretmene, dil kullanımına ve yorum yeteneğine sahip tüzel kişiler öğretmenliklerine devam edeceklerdir (Ö:6).
- Montör ve yol gösteren (Ö:7).
- Yolu tamamlayan değil yol gösteren öğretim rehberi, yeniliklere açık ve öğrenmede istekli öğretmenler hayal ediyorum (Ö:8).
- Yapay zekanın ilerlemesi ile robotların hatta bir kişi olmadan öğrencilerin dersleri öğrenmesini sağlayan bir sistemden bahsedebiliriz. Zaman ve mekândan bağımsız bir şekilde her ortamda ders işleyebilen bir öğretmen profilini düşünüyorum (Ö:9).
- Öğretmenler montör, öğrenciyi öğrenmesinde sorumlu tutan, anlatıcı değil yönlendiren, bireysel farklılıkları da göz önüne alarak her birini kendi alanında geliştiren (Ö:10).
- Kesinlikle öğretmenlik mesleğinin liyakat üzerinden ilerlenmesi gerekliliğini düşünürken psikolojik testlerden geçirilmesi gerektiğini düşünüyorum. En azından mülakatlarda ya da stajyerken bu testlerden geçirilmesinden yanayım (Ö:11).
- Teknolojinin hızla gelişmesi, insanların bu gelişmeleri takip edebilmesi ve hayata geçirebilmesi için harcanan zaman bir yerden sonra hayatımızdaki önemli başka

yerlerde kısıtlamaya sebep olabiliyor. Kıymetli zamanımızın en önemlilerinden sosyalleşme ve kültürümüzü yaşayıp koruyabilme, gelecek örnek ve sorumlu öğretmeninin ilk hedefi olacaktır diye düşünüyorum. Elbette ekonomik hayatın devamlılığı için önceliği sadece işverenin verdiği görevleri yerine getirmek olan öğretmenler de olacaktır. Zaten hepimizin bağlı olduğu bir gerçek bu ancak hayat anlayışı olarak ne kadar örnek olabildiğimiz fark yaratacaktır (Ö:12).

- Çağın gereklerine ayak uyduran, donanımlı, her alanda öğrencilere rehber olacak bir öğretmen olmalı (Ö:13).
- Teknolojiyi çok iyi kullanan, üreten ve yol gösteren (Ö:14).
- Her konuya hâkim (Ö:15).
- Öğretim tekniklerini gün be gün değiştirme ihtiyacı duyan, teknolojiyi derslerine olabildiğince entegre etmeye çalışan (Ö:16).
- Yoğun özel hayatsız (Ö:17).
- Gelecekteki öğretmen bilgi aktaran konumunda olmayacak. Kendini yeni rollerine hazırlamalı. Proje adımlarına, bilimsel düşünme becerilerine hâkim olmalı. Yaratıcı düşünmeli. Öğrencilerini iyi tanıyarak uzmanlaşabilecekleri alanlara yönlendirmede rehber olabilmeli (Ö:18).
- Dijital süreçleri ve eğitimde yapay zekayı içselleştirmiş, her alan ve şartta bunu öğrencilerine ve derslerine yansıtabilen, değişime ayak uyduran bir öğretmen profili eğitim-öğretimi etkin ve üretken hale getirebilir (Ö:19).
- Öğrenme için gerekli ortam ve koşulları sağlayan, iletişimi güdüleyen, öğrencinin interaktif olarak eğitim-öğretime katılması ve araştırmacı olmasını izlenimleyen kişi rolünde gözlemliyorum (Ö:20).
- Öğretmenler yeni nesilleri eğitmesi için yeterli teknolojik donanıma sahip olmalı. Yeni teknolojiler için de kendini geliştirmeye açık olmalı (Ö:21).
- Gelecekteki öğretmenlerin yüksek teknolojiye uygun, donanımlı, bireysel yaşam tarzlarına uygun ekonomik zenginlikleri ön plana alan öğretmenler olacağına inanıyorum (Ö:22).
- Teknoloji kullanımını bilen, çocuk gelişimi yönünden yeniden eğitimler almış, öğrenci olan öğretmen (Ö:23).
- Teknolojinin gelişimini takip eden ve bu doğrultuda kendini geliştiren akılcı, pratik, çözüm üreten, iletişimi üst düzey olan öğretmenler (Ö:24).

- Hologram öğretmen programları ile her öğrencinin evine ulaşmak (Ö:25).
- Öğretmenin süreçte şu an olduğu gibi rehber olması ve eğitim ortamını öğrenciye bırakırken onu doğru yönlendirmesi (Ö:26).
- Teknoloji ile barışık, interaktif uygulamalarla öğrenciye hitap eden, duruma göre farklı aksiyon alabilen öğretmenler (Ö:27).
- Web 2.0 araçlarının hepsini kullanabilen öğretmenler (Ö:28).
- Refah bir ortamda yaşayan, geçim sıkıntısı çekmeden istediği gibi kendini geliştirebilen, dünyayı gezen ve farklı bakış açıları edinen, yeniliğe açık, bilimsel düşünen bir öğretmen kuşağı olmasını diliyorum (Ö:29).
- Mesleki olarak değişime açık bir kesim bir de yılın ve bıkkın bir kesim olacak (Ö:30).
- Klonlanmış öğretmenler ve her öğrencinin evine bir öğretmen. O öğretmenleri yöneten, kodlayan bir sistem (Ö:31).
- Öğretmenler her çocuğun kendi ufkuna yürümesi için yıl gösterici rehber olması (Ö:32).
- Daha çok teknolojinin getirdiği yeniliklerle ilgilenen, bunları anlayıp yorumlayıp derslerde kullanabilen, öğrenciyi sıkmayan ödevle boğmayan öğretmenler olacaktır (Ö:33).
- Öğretmenlerin gelecekte bilgiye ulaşmayı kolaylaştırıcı ve yol gösterici, araştırmaya yönelik öğrenme yaşantıları hazırlayabilen ve pratik çözümler sunan rollere bürüneceğini düşünüyorum (Ö:34).
- Teknoloji ile iç içe, iyi bir yazılımcı (Ö:35).
- Öğretmenler ise birden çok yabancı dil bilen kişiler olup, teknoloji donanımına en üst seviyede sahip olacaklar. Genellikle birçok alanda sertifika programına sahip olmaları istenecek (Ö:36).
- Gelecekteki öğretmenler teknoloji yardımıyla akademik bilgi aktarımı kısmında çok vakit kaybetmeden daha çok öğrencilerin sosyalleşme sürecinde rol oynayacak olabilir. Öğrenciler gelişen teknoloji sebebiyle akademik bilgiye kendileri daha kolaylıkla ulaşabilir olacaklar ve daha çok ihtiyaçları olan sosyal alanlarda öğretmenler destek verebilirler (Ö:37).
- Öğretmenlik mesleğinin evrim geçirmeye başladığı bu dönemde sınıf öğretmenlerinin bir süre daha (20 yıl) devam edebileceğini, lise öğretmenlerinin

mesleklerinin tehlikeye gireceğini; round, doping hafıza gibi sanal dershaneler vs. ile beraber şimdi dahi başladı. Bunların yanında Elon Musk nörolink araştırmasını tamamladığında bize de ihtiyaç olmayacağını, bir çiple insana yerleştirildiğinde yıllar harcanarak edinilmiş becerileri bir anda kazanılması insanlığın ilerlemesini bambaşka bir boyuta taşıyacağını düşünüyorum (Ö:38).

- Teknoloji alanında çağa yetişmeye çalışan, sürekli etkinlik tasarlayan, öğrencinin özne olarak ön plana çıkacağı süreçlerde süreci yönetmeyi öğrenen ve sınıf yönetimi konusunda kendisini sürekli geliştiren öğretmenler olacaktır (Ö:39).
- Öğrencileri ile gelişen, değişen, sorgulayan öğretmenler hayal ediyorum. Ben oldum diyen değil birlikte geliştireceğiz diyen meslektaşlar olacağız (Ö:40).
- Sınıf yönetimi ve genel kültür bakımından yetersiz, atanmak için bilgileri ezberlemiş ama bunu günlük hayatta nasıl kullanacağını bilmeyen öğretmenler olacaktır (Ö:41).
- Öyle çok teknolojik bir öğretmen modeli düşünemiyorum... 2020 de uzaktan eğitimi gördük yaşadık ki olmuyor. Öğrenciyle göz göze gelmek gerekiyor. Öğretmenin öğrencisinin yaşına inmesini ve daha pozitif veli ilişkileri daha samimi olan bir öğretmen bence öğrenciye rehber olmada daha başarılı olacaktır (Ö:42).
- Teknolojinin gelişmesiyle birlikte okullardaki akıllı tahtalardan tutun da EBA ya kadar artık her şey internet üzerinden olacaktır. Kâğıt üzerinde çok fazla bir şey yapmayacak, teknolojiyi ve alanındaki gelişmeleri yakından takip eden öğretmenler düşünüyorum (Ö:43).
- Tüm dersleri online anlatma potansiyel ve yetkinliğine sahip kişi (Ö:44).
- Bireysel öğrenme stilleri odaklı, bilgisi öğrencileri kendileri ve akranlarıyla öğrenmeye teşvik eden öğretmenler var olabilir (Ö:45).
- Her alanda meydana gelen bu değişimler buna bağlı olarak öğretmenlerin kendini bu doğrultuda değiştirmesine sebep olacaktır. Teknolojik faaliyetlerin bu kadar ilerlemesi ve sanal gerçeklik 3 boyutlu cisimlerin hayatımıza yerleşmesi ile birlikte öğretmenlik mesleğini ileri teknolojik araçlara bırakacağını düşünüyorum. Pandemi sürecinde hayatımıza entegre edilen uzaktan eğitim sistemi de aslında bu yaşamın bir zemini. Kendi adıma da söylüyorum toplumun ve teknolojinin bu kadar ilerlemesi ile birlikte uyum sağlama sürecini kolay atlatılmak için sürekli kendimi yeniliyorum ve sürece uyum sağlamaya çalışıyorum. İleriki yıllarda yerimizi alacak teknolojik araçlar olana kadar bu şekilde devam edeceğimiz gibi görünüyor (Ö:46).

- Yeni çağın çocuklarına ayak uydurmakta zorlanan, mesleğinden zevk almayan, nerede o eski öğrenciler diye hayıflanan öğretmenler olur (Ö:47).
- Yeniliğe açık, kendini geliştiren, inovasyon gücü yüksek öğretmenler (Ö:48).
- Sanal sınıfın lideri, oyun kuran değil oyuna dahil olan, yazılım dili bilen, teknoloji ile bağı güçlü öğretmenler (Ö:49).
- Daha az sorumluluk alan, kendi yaşam mücadelesinde tek derdi para kazanmak olan ve bu mücadelede kendi mesleğini unutan öğretmenler olması muhtemel (Ö:50).

5. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Günümüzdeki sistemde öğretmenlerin kendi öğretmenliklerine, gelecekteki olası eğitim teknolojilerine, gelecekteki olası öğrenci profillerine ve gelecekteki olası öğretmen profillerine ilişkin bakış açıları incelenmiş ve sonuçlar aşağıda belirtilmiştir.

Öğretmenlerin mevcut eğitim sistemi içerisinde kendilerine yönelik tasvirlerinde; kendilerini yenilikçi (19), idealist (11), çağdaş (10), araştıran/öğrenen (8), gelişime açık (7), çalışkan (6), yaratıcı (6), eğlenceli (5), öğrenmeyi ve öğrenciyi önemseyen (5), sorgulayan (4), öğrenciyeye yol gösteren/rehber (4), sevecen (4), teknolojik (3), öğrenci ile empati kurabilen (3), iletişimi güçlü (2), gayretli/azimli (2), sabırlı (2), akademik (2), sistem içinde bunalmış (2), dinamik (2), disiplinli (2), meraklı (2), pozitif (2), sorgulatan/düşündüren (2), sportif (1), deneyimli (1), istekli (1), özgün (2), enerjik (2), eksikleri olan (1), sistemli (1), hareketli (1), paylaşımcı (1), arkadaşça yaklaşan (1), merhametli (1), belirsiz (1) olarak betimlemişlerdir.

Bu sonuçlar doğrultusunda öğretmenlerin %96'sının mevcut eğitim sistemi içerisinde mesleklerine yönelik tutumlarının olumlu olduğu görülmektedir. Şener ve Gündüzalp'ın (2018) yapmış olduğu çalışmada da öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşleri de çoğunlukla olumludur. Bu sonuç araştırmanın sonucu destekler niteliktedir. Öğretmenlerin kendilerine yönelik algılarına bakıldığında, Bozkuş ile Marulcu'nun (2016) çalışmasında ifade edilen niteliklerle de örtüştüğü görülmektedir. Bu araştırmanın görüşlerinin örtüştüğü bir diğer çalışma E. Seda Koç (2014) tarafından yapılmıştır. Genel olarak öğretmenlerin kendi öğretmenliklerini olumlu bulduğu ancak öğretmenliğin meslek olarak hak ettiği değeri görmediği görüşü yaygındır. Özabacı ve Acat (2005) araştırmalarında ideal öğretmende olması gereken nitelikleri; bilgilendirici, iletişim gücü yüksek, istekli, bilgi sahibi, dürüst ve demokratik olarak belirtmişlerdir.

Gelecekte var olması muhtemel eğitim teknolojilerin kullanımına ilişkin hayallerin sorgulandığı sorunun sonuçları listelenmiştir:

1. Teknolojik araçlarla donatılan, teknolojik uygulamaların kullanıldığı eğitim ortamları olacaktır (31).

2. Sanal sınıfların, simülasyon uygulamalarının, sanal öğretmenlerin olduğu bir eğitim ortamı olacaktır (14).

3. Eğitimin uzaktan sağlanacağı bir eğitim ortamı olacaktır (10).

4. Eğitimde eşitliğin sağlandığı ortamlar olacaktır/olması beklenmektedir (6).
5. Bireyselleştirilmiş programların olduğu, her öğrencinin bireysel olarak öğrendiği ve anında bireysel geri bildirim sağladığı eğitim ortamları olacaktır (3).
6. Öğretmenin rolünün değişeceği, mentorluğun ön planda olacağı bir sistem olacaktır (2).
7. Uzaktan eğitimle birlikte yüz yüze derslerinde olacağı hibrit bir sistem oluşacaktır (2).
8. Gelecek belirsiz olduğu için eğitim teknolojileri de belirsizdir (1).
9. Görsel sanatlar adına eğitim dijitalleşecek ve dijital artın yaygınlaşacağı bir sistem olacaktır (1).
10. Teknolojinin kullanılmasının yanında teknolojinin öğrenci tarafından da üretildiği bir eğitim ortamı olacaktır (1).
11. Teknolojik gelişmelere rağmen her anlamda yetersiz bir eğitim ortamı olacaktır (1).
12. Spor ile ilgili kaynakların yeterli olduğu, her türlü imkânın sağlandığı bir eğitim ortamı olacaktır (1).

Sonuçlara bakıldığında sıklıkla teknolojik uygulamaların sıkça kullanılacağı, sınıflarda sanal gerçeklik ile ilgili materyallerin bulunabileceği, eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanabilmesi halinde üretimin yaygınlaşabileceği, kâğıt-kalem yerini dijital materyallerin alabileceği görüşleri öne çıktığı görülmektedir. Bununla birlikte fiilen bulunan bir sınıf ortamının yerine sanal sınıfların geçebileceği, eğitimin çoğunlukla uzaktan gerçekleşeceğine ilişkin görüşlere de rastlanmıştır. Gelişen eğitim teknolojilerinin kullanımında aşırıya kaçılması durumunda bağımlılık yaratabileceği ve geleceğin teknolojilerine yönelik belirsizliğin var olduğu ile ilgili görüşler de mevcuttur. Eğitim teknolojilerinin dengeli bir dağılım sergilemesi halinde öğrenciyi her yönden kavrayan bir eğitim-öğretim programının oluşabileceği inancı ortaya çıkmıştır. Ali Yakar'ın (2016) yaptığı çalışmada geleceğin eğitimi üzerine program tasarımında bilimsel, sosyal, spor faaliyetleri içinde, sanatsal, kültürel, doğa ile iç içe ve yaşamsal faaliyetlerin öne çıktığı görülmektedir. Eğitim teknolojilerine yönelik görüşlerle, geleceğin eğitimi araştırmasının sonuçları birbirini destekler niteliktedir. Doç. Dr. Mustafa Yavuz'un (2015) XIV. Geleneksel Eğitim Sempozyumu'nda değişen okul yapısı üzerinde durulmuş, okulların kitlesel, herkese açık ve uzaktan derslere evrileceği dile getirilmiştir. Bu görüşün araştırmada yer alan öğretmen

görüşleriyle büyük ölçüde örtüştüğü görülmektedir. Güler Koçak tarafından 2020 yılında yapılan araştırmada gelişen teknoloji ile birlikte öğrencilerin eğitim ve öğretimde daha zengin kaynaklara ulaşabileceği, bunun da eğitimin bireyselleştirilmesi aşamasında fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Gelecekte eğitim teknolojilerinin öğrencilere bilgiye ulaşmada yardımcı olacağı ile ilgili öğretmen görüşleri değerlendirildiğinde, iki araştırmanın bu açıdan birbirini desteklediği anlaşılmaktadır.

Gelecekteki muhtemel öğrenci profillerine yönelik betimlemeler incelendiğinde; sıklıkla öğrencilerin daha istekli ve hevesli, ne istediğini bilen, hedef odaklı, çalışkan, özgüveni yüksek, teknolojik, araştıran, yöneten, sorgulayan, aktif, özgün, yaratıcı, üretken, zeki, bireysel olacağı, bunun yanında sanal öğrenci olarak tanımlanan, teknoloji bağımlısı, umursamaz, tembel, bencil, ortak değerlerden bihaber, robotik, hazır alışımlı ve yüzeysel öğrencilerin de var olacağı görüşleri mevcuttur. Günüş, Odabaşı ve Kuzu'nun (2013) 21. yüzyıl öğrenci özelliklerinin öğretmen adayları tarafından tanımlandığı çalışmasında; öğrencileri özgür ve özgün düşünen, çözüm odaklı hareket eden, çoklu görevlerde başarılı, akılcı, zorluklarla başa çıkma becerisine sahip, zihinsel becerileri gelişmiş, rasyonel düşünebilen, farklı bakış açıları geliştiren, ihtiyaçlarının farkında olan ve buna göre hareket eden, kendi hedeflerinin üreticisi ve takipçisi, kendini tanıyan, yeteneklerinin farkında olan, özgüveni yüksek, gelişime açık, kendi kendini yöneten, öz değerlendirme yapabilen, model olabilen, çevresinin farkında olan, sorumluluk sahibi, sosyal becerisi yüksek, teknolojiyi yetkin kullanabilen, açık görüşlü, paylaşmayı bilen, farklı kültürlere saygılı, kendi kültürünün bilincinde olan ve kültürünü başkalarına anlatabilen, çevresine karşı sorumlu ve faydalı, dünya vatandaşı, kendi öğrenmelerine sahip çıkan, üretken, yaratıcı, başarılı, çağın gereksinimlerine uyum sağlayan bireyler olarak tanımlamıştır.

Geleceğin öğretmen özelliklerine ilişkin hayallerin betimlendiği görüşler incelendiğinde; en yaygın görüşten en aza doğru, teknolojik, yenilikçi, rehber, yetkin, dijital, donanımlı, sanal, yönlendirici, pratik, araştıran, çağdaş, bilimsel, bireysel, sevecen, çözüm odaklı, gelişime açık, akılcı, istekli, bağımsız, model olan, yaratıcı, üretken, yoğun, sosyal, samimi görüşleri ortaya çıkmıştır. Bunun yanında çok az kişi tarafından gelecekte öğretmenlerin daha maddiyatçı, cahil, yetersiz ve isteksiz olacağı görüşü mevcuttur. Karataş, Ardiç ve Oral'ın (2017) gerçekleştirdikleri araştırma sonuçlarına göre gelecekteki öğretmenler özellikleri şu şekilde sırlanabilir; fedakâr, sevgi dolu, alanında yetkin, mesleğinin gerekliliğini yapan, kalıcı bir iz bırakan, planlı, disiplinli, özgün, yenilikçi,

hümanist, öğrencisini yakından tanıyan, öğrencinin seviyesine inebilen, adil, baskıcı olmayan, bireysel farklılıklara saygılı, model olabilen, topluma faydalı bireyler yetiştiren. Araştırmadaki görüşlerle örtüşen özellikler olduğu görülmektedir.

Yukarıda elde edilen bulgu ve sonuçlar doğrultusunda, bu araştırmanın odak noktası olan “Yeni Nesil Öğretmen Özellikleri Nasıl Olmalı?” sorusunun cevabı belirginleşmiştir, en çok üzerinde durulan nitelikler doğrultusunda ortaya çıkan sınıflandırmaları aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür:

1) Rehberlik Eden/Yol Gösteren: Teknoloji ile birlikte öğrenciler bilgiye kolayca erişebilmektedir. Bu süreçte öğrencilerin doğru ve yanlış bilgileri ayırt edebilmesi, ihtiyacı olan bilgiye ulaşması noktasında rehberlik eden yönlendirmelere ihtiyacı olacaktır. Öğretmenin doğru yönlendirmeler yapabilmesi vaz geçilmez bir nitelik olacaktır.

2) Teknolojiye Hâkim: Teknoloji her geçen gün gelişmekte, gelecekte de bu gelişimi sürdürecektir. Bu doğrultuda öğretmenlerin de aynı şekilde gelişmesi, teknolojik uygulamaları ustalık derecesinde kullanabilmesi gerekmektedir. Teknolojiye hâkim olan öğretmenler öğrencilerini doğru bilgiye daha hızlı ve eğlenceli şekilde ulaştırabilecektir.

3) Donanımlı/Yetkin: Buradaki niteliğin anlatmak istediği gelecekte öğretmenin sadece teknolojik uygulamalarda değil, mesleki açıdan da donanımlı/yetkin olması gerektiğidir. Eğitim programlarına hâkim, öğrenci gelişim özelliklerinin bilincinde, çok yönlü hem yüz yüze hem de uzaktan eğitimde sınıf yönetimini sağlayabilecek yeterlilikte öğretmenler her türlü senaryoya karşı hazırlıklı olacaklardır.

4) Yenilikçi/Gelişime Açık: Yeniliklere hızlıca adapte olabilen öğretmenler, öğrencilerinin ihtiyaçlarına daha çabuk yanıt verebileceklerdir. Yeniliklerin yanında sürekli kendini geliştirmeyi ilke edinmiş bir öğretmen öğrencilerinde de aynı özelliklerin oluşmasında örnek olacaktır.

5) Çağdaş/Çağa Ayak Uyduran: Yeni nesil öğretmenin mutlaka çağın gerekliliklerini karşılayacak donanımlara sahip olması gerekmektedir. Bu donanımlar hem kendi kültürüne hem de başka toplumların kültürüne aynı oranda hâkim olmayı içermektedir. Çağdaş bir öğretmen, dünya vatandaşlığı yolunda emin adımlarla ilerleyen öğrenciler için ilham kaynağı olur.

6) Dijital Kaynakları Kullanan: Eğitimin sadece kâğıt ve kalemle ibaret olmadığı günümüzde bile anlaşılmaktadır. Gelecekte de çeşitli dijital kaynaklar kullanılarak

öğrenciler için farklı deneyimler kazanması sağlanabilir. Öğretmenin bu konuda sadece dijital kaynak kullanan değil aynı zamanda kaynak üretebilen bir konumda olması önemlidir.

Yeni nesil öğretmen özelliklerine ilişkin hayallerin belirlenmesi, eğitimin geleceği için yol gösterici olacaktır. Eğitim fakültelerinde verilen mesleki eğitimin gözden geçirilmesi ve revize edilmesi adına bu araştırmanın sonuçları dikkate alınarak iyileştirmeler yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Aktan, C. C. ve Tunç, M. (1998). Bilgi toplumu ve Türkiye. *Yeni Türkiye Dergisi*, 4(19), 118-133.
- Akyüz, Y. (2003). *Türk Eğitim Tarihi: M. Ö. 1000 – M.S. 2019* (31. Baskı). Ankara: Pegem Akademi
- Bozkuş, K. ve Marulcu, İ. (2016). *Öğretmen adaylarına göre etkili öğretmen nitelikleri*. VIII. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi, Çanakkale, Türkiye
- Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 207-237.
- Demirel, Ö. (2004). *Öğretimde planlama ve değerlendirme: Öğretme sanatı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Erdem, H. H. (2012). Edgar Morin’de insanlık durumu ve “geleceğin eğitimi” düşüncesi. *FLSF (Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi)*, 2012 Bahar, sayı: 13, s. 75-88
ISSN 1306-9535, www.flsfdergisi.com
- Erden, M. (2005). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Ersoy, A. F. (2016). *Fenomenoloji*. Saban, A. ve Ersoy, A. (Edt.), Eğitimde Nitel Araştırma Desenleri. (ss. 51-110).
<https://www.surelikitap.com.tr/ww/webviewer.php?doc=54114>
- Eskicumalı, A. (2002). Eğitim, öğretim ve öğretmenlik mesleği. Y. Özden (Ed.), *Öğretmenlik mesleğine giriş* içinde (ss. 2-31). Ankara: Pegem A yayıncılık.
- Gültekin, M. (2020). Değişen toplumda eğitim ve öğretmen nitelikleri, *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 10(1), 654-700. DOI: 10.18039/ajesi.682130

Günüç, S., Odabaşı, H. F. ve Kuzu, A. (2013). 21. yüzyıl öğrenci özelliklerinin öğretmen adayları tarafından tanımlanması: Bir twitter uygulaması. *Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi*. 9(4), 436-455.

Horozoğlu, Ş. (1998). *Öğretmenlerin yakın gelecekteki rollerine ilişkin görüşleri*. (Bildiri). TPAO, Ankara.

Karataş, K., Ardıç, T. ve Oral, B. (2017, Nisan). *Öğretmenlik mesleğinin yeterlilikleri ve geleceği: Metaforik bir analiz*. XXVI. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sunulan bildiri, Antalya.

Koç, E. S. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleği kavramlarına ilişkin metaforik algıları, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 47-72.

Koçak, G. (2020). Beyin araştırmalarının eğitime yansımaları: Matematik ile ilgili görüntüleme çalışmaları. *Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(11), 1-16.

Kop, Y. (2007). *Eğitimin tarihsel temelleri*. Zuhul Caferoğlu (Editör). Eğitim bilimine giriş. Ankara: Grafiker Yayınları.

Morin, E. (2003). *Geleceğin Eğitimi İçin Gerekli Yedi Bilgi* (4. Baskı), (Çev: Hüsnü Dilli). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları: İstanbul.

Okyay, A. (2010). *21. Yüzyılda yeni eğilimler ve eğitim*, Oğuz, O. (Edt.) vd. *21. Yüzyılda eğitim ve Türk Eğitim Sistemi*. Ankara: Pegem Akademi.

Özabacı, N. ve Acat, B. (2005). Öğretmen adaylarının kendi özellikleri ile ideal öğretmen özelliklerine dönük algılarının karşılaştırılması, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 42, 211-236.

Parlar, H. (2012). Bilgi toplumu, değişim ve yeni eğitim paradigması. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 4, 193-209.

Sünbül, A. (1996). Öğretmen niteliği ve öğretimdeki rolleri, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 8 (8), 597-608. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/kuey/issue/10387/127085>

Şener, G. ve Gündüzalp, S. (2018). Eğitimin sisteminin gelecekteki görünürlüğü. <https://www.researchgate.net/publication/330244360>

Taş, S. (2007). Eğitimde yenileşmenin önündeki engeller (dört köşe tekerlekler), *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17, 183-192.

Yakar, A. (2016). Geleceğin eğitimi üzerine program ve tasarım modeli önerileri: Yaşamsal eğitim programları ve yaşamsal öğretim tasarımları, *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2).

Yavuz, M. (2015, Ocak). *Bilgi çağında “yeni nesil okul” un kavramsal inşası. Geleceğin öğretmeni.*, Antalya.

Yetim, A. A. ve Göktaş, Z. (2004). Öğretmenin mesleki ve kişisel nitelikleri, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 12(2), 541-550.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık
<https://www.surelikitap.com.tr/ww/webviewer.php?doc=57441>

Yılman, M. (2006). Eğitimin tarihsel temelleri. Özcan Demirel – Zeki Kaya (Editör). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.